

DARBININKAS

Vol. LXXVI, Nr. 28
Liepos - July 26, 1991

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Londono viršūnių konferencijos nutarimai ir nesutarimai parodė, kad septyni didieji vis dėlto nesuteikė masiškos piniginių pagalbos Sovietų politinei sistemai ir ekonomijai. Gorbačioviui pažadėta techninė pagalba ir patarimai ir nutarta Sovietų Sąjungą priimti nepilnu narių į Tarptautinį Banką. Politiniai stebėtojai pranašauja, kad gal per savo susitikimą su Gorbačiovu prezidentas Bush Maskvoje kokią nors konkrečią JAV pagalbą pažadės. Už tai ir strateginių ginklų mažinimo sutartis staiga per paskutines kelias dienas pasistūmėjo į priekį taip, kad šio mėnesio gale jau ji bus pateikta abiem prezidentams pasirašyti.

Dėl plagavimo du žymūs žmonės — vienas Amerikoje, kitas Japonijoje neteko savo tarnybų. Iš Bostono universiteto pasitraukė komunikacijos kolegijos dekanas Joachim Matre, o Tokyo mieste pasitraukė Kyodo News Service prezidentas Shinji Sakai. Abudu skirtingomis progomis panaudojo kaip savus kitų autorių rašinius, nenurodydami šaltinių.

JAV ir Filipinų atstovai susitarė dėl karo bazių. Nukentėjusioji nuo Pinatubo ugnikalnio Clark oro pajėgų bazė uždaryta, o laivyno bazė, esanti Subic įlankoje, pasiliks bent dešimčiai metų. Pagal naują sutartį JAV mokės Filipinams už teises naudotis baze \$203 milijonus kasmet. Tai bus pagrindinė JAV karinė bazė Vakarų Pacifike.

Centrinėje Kinijoje, nuo liūčių išsiliejus Yangtze upei ir jos įtakams, apie 200 milijonų gyventojų neteko pastogės ar kitaip nukentėjo. Esama apie du tūkstančiai žuvusių. Valdžia suvarė tūkstančius žmonių — karavių ir civilių prie upių krantių, kurios stiprinamos, kad vanduo jų nenuverstų. Kiekvienais metais daug gyventojų nukenčia Kinijoje nuo potvynių, bet pati didžiausia gamtos nelaimė įvyko 1954 m., kada, sakoma, žuvę keli milijonai.

Tarptautinis olimpinis komitetas, 21-erius metus blokaęs Pietų Afrikos sportininkus dėl šalies rasinės diskriminacijos, dabar paskelbė, kad pripažįsta Pietų Afrikos nacionalinį olimpinį komitetą ir kad jo sportininkams bus leidžiama dalyvauti 1992 m. vasaros rungtynėse Barcelonoje, Ispanijoje. Šis nutarimas beveik sutapo su JAV prezidento Bush sprendimu nuimti ekonomines sankcijas Pietų Afrikai, kuriai jos buvo uždėtos 1986 metais dėl jos rasinės diskriminacijos.

Bulgarijos atominiai reaktoriai esą taip blogame stovyje, kad Tarptautinės Atominės Energijos agentūros inspektoriai, kurie tikrino, paragino juos tuojau uždaryti ir pradėti remontą. Viso krašte yra šeši reaktoriai, o remontuoti reikia net keturis. Tie reaktoriai esą skirtingi nei Černobylio tipo, bet vistiek pavojingi.

Vokietija, po dešimties metų pertraukos, pradeda teikti finansinę paramą Nikaragvai ir pasiryžusi duoti jai daugiau, nei kitoms Lotynų Amerikos šalims.

LIETUVOS PARLAMENTARAI SUSITIKO SU POPIEŽIUM

Lietuvių Informacijos Centras pranešė, kad liepos 21 d. Vatikano radijas paskelbė apie Lietuvos parlamentinės delegacijos audienciją su Popiežium Jonu Paulium II liepos 20.

Susitikimu su popiežium Jonu Paulium II bendrosios audiencijos metu Lietuvos parlamentinė delegacija užbaigė sėkmingą savo vizitą Romoje. Drauge su deputatais Eugenijum Gentvilu, Baliu Gajausku, Egidijum Jarašiu, Saulium Šalteniu, Gintaru Ramonu ir Mečislovu Treiniu audiencijoje dalyvavo juos į Romą atlydėjęs būrys lietuvių.

Svečius iš Lietuvos Popiežius lietuviškai pasveikino šiais žodžiais:

“Nuoširdžiai sveikinu svečius iš Lietuvos, ypač Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatus, lankančius Romą ir Vatikaną. Meldžiu Viešpatį, kad laimintų jus, jūsų šeimas, jūsų pastangas pakelti gerovę ir išlaikyti vienybę jūsų tėvynėje. Tegloboja jus Aušros Vartų Gailestingumo Motina”.

Su deputatais Popiežius pasikalbėjo asmeniškai. Per juos dar

kartą pasveikino lietuvių tautą, pasakė, kad nuolatos ją prisimena maldoje. Delegacijos pirmininkas Eugenijus Gentvilas ir deputatas Balys Gajauskas padėkojo Šventajam Tėvui už jo nuolatinį rūpinimąsi Lietuva, prašė ir ateityje užtarti lietuvių tautą, paremti jos laisvės ir nepriklausomybės siekimus. Delegacija įteikė popiežiui Lietuvos vaizdų albumą.

Lietuvos parlamentariai ir jų lydintys lietuviai liepos 20 autobusu iš Romos išvyko atgal į Lietuvą.

JAV PREZIDENTAS GEORGE BUSH INFORMAVO KONGRESĄ APIE PARAMĄ BALTIJOS ŠALIMS

Lietuvių Informacijos Centras liepos pradžioje pranešė apie prezidento Bush Kongresui pasiūstą ataskaitą dėl JAV vyriausybės priemonių taikiam Baltijos valstybių nepriklausomybės atkūrimui paremti.

Šis dokumentas įdomus tuo, kad tai bene pirmas kartas, kada JAV Prezidentas būtų pateikęs Kongresui ataskaitą apie Baltijos šalis. Perna JAV Kongreso priimtoji Baltijos laisvės dienos rezoliucija jį įgaliojo ir prašė per 60 dienų pateikti Kongresui pareiškimą apie jo administracijos pastangas remti Baltijos šalių nepriklausomybės atkūrimą bei raginti Sovietus priimti tų šalių perėjimą į nepriklausomybę ir demokratiją. Nors su šiuo pareiškimu smarkiai pavėluota, bet įsidėmėtina, kad Kongresas neįpareigojo Prezidento jį pateikti. Taigi, galėjo jo iš viso nebūti.

Pageidavimas šiam pareiškimui buvo vienkartinis. Neaišku, tik ar dabartinis Kongresas priims kitą įstatymą, įgaliojantį ar įpareigojantį Prezidentą pateikti ataskaitą ateinančiais metais.

Štai ištisas prezidento Bush ataskaitos vertimas, nors ir atostogose.

Jungtinių Amerikos Valstijų Kongresui

Remdamasis Viešojo įstatymo 101-309 (104 Nuostatas, 256 straipsnis), aš pateikiu jums šią ataskaitą apie JAV vyriausybės priemonės taikiam Baltijos valstybių nepriklausomybės atkūrimui paremti.

1940 m. Sovietų Sąjunga smurtu užėmė nepriklausomas Baltijos valstybes Estiją, Latviją ir Lietuvą. Po inscenizuotų rinkimų šios trys šalys buvo inkorporuotos į TSRS. Jungtinės Valstijos niekada nepripažino Baltijos valstybių inkorporacijos į TSRS. Jungtinės Valstijos palaiko diplomatinis santykius su senųjų nepriklausomų vyriausybų atstovais ir glaudžiai bendradarbiauja su visų trijų Baltijos šalių demokratiškai išrinktomis naujosiomis vyriausybėmis.

Jungtinės Valstijos nuolatos rėmė pabaltiečių daugumą, niekada neprarusdusi vilties kada nors atgauti laisvę. Devintojo dešimtmečio pabaigoje trijuose Baltijos kraštuose užgimė ir ėmė stiprėti demokratiniai judėjimai. Aktyviausi iš jų buvo Lietuvos Sąjūdis, Latvijos Liaudies Frontas, Estijos Laudies Frontas ir

Estijos Piliečių Komitetai. Iš esmės laisvais rinkimais 1990 m. pradžioje demokratinės jėgos gavo balsų daugumą visuose trijuose parlamentuose ir suformavo nepriklausomybę siekiančias vyriausybes.

1990 m. kovo 11 d. Lietuvos parlamentas paskelbė visišką ir neatidėliotiną Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą. Po aštuonių dienų, kovo 19, prezidentas Gorbačiovas paskelbė Lietuvos deklaraciją neveiksminga ir pareikalavo, kad lietuviai atkurtų padėtį, buvusią iki kovo 11-osios ir pripažintu sovietų

įstatymų pirmenybę. Šį Sovietų vadovybės dekretą seka bauginamieji karinių dalių manevrai Vilniuje, o vėliau — ekonominė blokada, nutraukiant būtiniausių produktų, tame tarpe naftos ir dujų, tiekimą. Tas neįbaugino Estijos ir Latvijos, ir jos taip pat priėmė deklaracijas, galutiniu tikslu skelbiančias nepriklausomybės atkūrimą po pereinamojo laikotarpio.

Sovietams pradėjus ekonominę Lietuvos blokadą, aš pareiškiau prezidentui Gorbačio-

(nukelta į 2 psl.)



Vaizdas iš Lietuvos Valstybės šventės pirmojo minėjimo liepos 6 d. Medininkuose, prie Mindaugo pilies griuvėsių. Čia buvo pabrėžta, kad karalius Mindaugas jau daugiau kaip prieš 700 metų Lietuvą įjungė į Vakarų Europą. Patriotinės jaunimo organizacijos — Mindaugiečių — atstovai stovi garbės sargyboje prie Mindaugo paveikslo. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

LIETUVOS VALSTYBĖS DIENA

Šiomet liepos 6 d. Lietuvoje oficialiai pirmą sykį buvo švenčiama Lietuvos Valstybės diena, paminint 1253 metais įvykusį Mindaugo karūnavimą. Tą dieną atskė ir nustatė istorikas Edvardas Gudavičius, o Aukščiausioji Taryba ją įtvirtino įstatymu.

Ši šventė primena, kad prieš daugiau kaip 700 metų pripažino Lietuvą ne tik Apaštalių Sostas, bet ir krikščioniškoji Europa. Tada Amerika — vadinamasis naujasis pasaulis — dar nebuvo atrasta, o ir viso apvalaus pasaulio atradėjai Vasco de Gama, Kolumbas nei Magelanas dar nebuvo gimę. Tada jau suvienytos lietuvių valstybės valdovas Mindaugas tapo karūnuotu krikščionišku Lietuvos karalium. Lietu-

va jau tada egzistavo ir ėmė savo globon Rytų klajūnų puolamas vakarines slavų žemes ir kovojo su šarvuotą Vakarų grobikų ekspansija.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, kalbėdamas apie šią šventę, Lietuvos aide primena: “... Lietuva jau taryk grūmėsi ne vien ginklu, bet ir politiškai, — priimdama krikštą iš Vakarų ir tuo būdu pasiekdama pirmąjį tarptautinį pripažinimą. Taip Lietuva naikino užpuolikų pasiteisinimus, neva jie žudo laukinius, nesuprantančius, kaip reikia gyventi. Ne, užpuolikai nešė tik mirtį, o kraštas gynėsi — ir gyventojai, ir valdovai — ir tai savigynai reikėjo



Rainių miškelyje prie Telšių pastatyta ir birželio 23 pašventinta koplyčia Rainių kankiniams atminti ir pagerbti. Pašventino Telšių vysk. A. Vaičius. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

PAMINKLAS RAINIŲ KANKINIAMS PRISIMINTI

Šventinimo iškilmėse dalyvavo minios žmonių iš visos Lietuvos

Birželio 23 Telšiuose buvo suaktuvinės iškilmės — suėjo 50 metų, kai bolševikai žiauriausiai nužudė 73 politinius kalinius. Rainių miškelyje yra toji istorinė scena, kurią kiekvienas lietuvis amžiais atsimins — nekaltos au-

kos ten atidavė gyvybę, kad Lietuva būtų amžiais gyva, kad kiekvienas žinotų ir suprastų, koks bausis bolševizmas, kaip jis naikina dorus žmones.

Tą sukaktuvių minėjimo dieną į Telšius suvažiavo autobusais, mašinomis žmonės iš visos Lietuvos, iš užsienio, nukentėjusių giminės ir artimieji, dvasininkai, Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojai K. Motieka ir Č. Stankevičius, viceprejeras Z. Vaišvila, AT deputatai. Iš užsienio dalyvavo rašytojas iš Belgijos Eduardas Cinzas, kurio brolis Antanas taip pat buvo šios šurpios tragedijos auka.

Pirma žmonės susirinko prie buvusio kalėjimo, iš kurio 1941 metų birželio 24-25 kaliniai buvo išvežti į Rainių miškelį ir nukankinti. O paskui minia patraukė į miesto kapines, kur palaidoti kankinių palaikai bendroje duobėje. Tylos minute dabar pagerbtas jų atminimas, sugiedotos giesmės, padėti vainikai ir gelės.

(nukelta į 2 psl.)

teisingumą ir tautinį apsisprendimą.

Nurodymas, kad ši deklaracija skelbiama sutinkamai su JAV Kongreso jungtine rezoliucija jau nuo 1959 metų, prezidentas Bush primena, kad per tą laikotarpį daug pakitimų įvyko. Rytinėje Europoje sugriuvo komunizmas, o pačioje Sovietų Sąjungoje jau pradėti svarbūs žingsniai, vedantys prie demokratijos ir atvirumo.

Tačiau, Prezidentas nurodo, kad, nepaisant tų sveikintinų pakitimų, dar tebėra pavergtų tautų, kurių skausmų negalima pamiršti. “Ligi visos pavergtos tautos neatgaus laisvės ir nepriklausomybės, mes ir toliau apeliuosime į visas vyriausybes, kad jos laikytųsi įstatymų ir dvasios tarptautinių sutarčių. Visuotinės Žmogaus teisių deklaracijos, Europos Saugumo ir Kooperavimo Konferencijos ir Paryžiaus Chartos”, rašo Prezidentas. Jis tvirtina, kad JAV yra pasiryžusios palaikyti pavergtųjų tautų tikėjimą ir padėti jų taikingoms pastangoms, siekiant demokratijos ir laisvės.

PAVERGTŲ TAUTŲ DEKLARACIJA

Kaip kasmet, taip ir šiomet JAV prezidentas išleido deklaraciją, kuria trečioji liepos savaitė skelbiama “Captive Nations Week”. Prez. Bush pakvietė visus amerikiečius atžymėti tą savaitę atitinkamom iškilmėm ir veikla, ta proga pabrėžiant savo įsipareigojimą palaikyti Dievo duotą visų žmonių teisę į laisvę,



Procesija birželio 23 iš Telsių į Rainių miškelį. Nuotr. Viktoro Kapočiaus.

PAMINKLAS RAINIŲ KANKINIAMS PRISIMINTI

(atkelta iš 1 psl.)

Po to žmonių minia nukeliavo į Rainių miškelį, į kankinimo vietą. Čia Telsių vyskupas A. Vaičius pašventino Kančios koplyčią, aukojo mišias. Jauni krašto apsaugos vyrai ta proga davė priesaiką Lietuvos Respublikai.

Tokios pagarbos ir prisiminimo iškilmes vykdavo kasmet. Šiemet baigta Kančios koplyčia. Ji turi savo istoriją. Dar vokiečių okupacijos metais ją pradėjo projektuoti architektas Jonas Mulkas. Pasinaudodamas lietuvių laudies architektūros motyvais, jis išvystė nedidelę koplytelę, kuri primintų pakelės koplytelę. Kiek šis projektas vėliau buvo pakeistas, sunku pasakyti, bet dabartinės koplytelės bokštas visai primena arch. Muloko pastatytą Kristaus Kančios paminklą Kennebunkporte.

Bet štai tautos pastatytas paminklas ir pagarba aukoms dėl

Savaitės įvykiai

Irakas, jau keliskart apsimelavęs, vėl tvirtina, jog daugiau nebeturi nuslėptų atominių reaktorių, ir kad atskleidęs visas savo atomines paslaptis Jungtinių Tautų komisijai. Bet JT inspektoriai vis dar Irakui netiki.

Jugoslavijos federalinė prezidentūra paskelbė, kad ateinančių trijų mėnesių laikotarpyje visi Jugoslavijos tautinės armijos daliniai bus atitraukti iš Slovenijos. Politiniai komentatoriai sako, kad tai esąs pirmasis ženklas, jog Jugoslavijos federalinė valdžia praradusi viltį sulaukyti Slovenijos išėjimą iš federacijos.

Prezidentas Bush, po ekonominės viršūnių konferencijos Londone, Graikijos parlamente kalbėdamas apie naująjį pasaulį, pareiškė, kad jis darysias viską ir padėsias Graikijai, Turkijai ir Kipriui išspręsti Kipro problemą.

Austrijos kancleris Franz Vranitzky parlamentiniais debatais įtikino savo konservatyvius koalicijos partnerius, kad dabar būtų per anksti pripažinti Slovenijos nepriklausomybę. Šia savo veikla jis išlaikė Austriją kitų Vakarų Europos valstybių grupėje, prisibijojusioje, kad byranti Jugoslavija joms gali būti politiškai nenaudinga.

Robert S. Strauss, buvęs demokratų vadas, kurį prezidentas Bush parinko JAV ambasadorium Maskvoje, savo naujajame poste gaus \$115,300 algos. Tačiau ryšium su naująja tarnyba jau prisiėmė atsakyti apie \$4 milijonų pajamų ir išeiti iš 40-ies korporacijų direktoriato. Šis 72 metų teisininkas yra labai turtingas ir turi dideles pažintis ir įtaką politikos ir korporacijų sferose.

savo laisvės! Šia proga menasi ir tas kalėjimas, kuriame kaliniai buvo uždaryti, kur į aluminijaus puodelius surašė savo paskutinius laiškus, išsakė meilę savo artimiesiems. Iš ten jie buvo nuvežti į kančios vietą ir barbariškai nužudyti.

Iš to paties kalėjimo 1863 metais rugpjūčio 3 d. buvo išvežtas kunigas Izidorius Noreika ir sušaudytas miesto ganyklose. Spalio mėnesį buvo išvežtas ir sušaudytas kunigas Gargasas. Per jų kapus perėjo kazokai, kad niekas jų nesurastų, bet nekaltos aukos visada kyla iš kapų. Ir tų 1863 metų sukilėliai buvo surasti

ir jų palaikai iškilmingai palaidoti Telsių katedros šventoriuje.

Bolševikai norėjo pridengti savo baidius darbus. Jie panaikino Telsių kalėjimą ir pavertė muzikos mokykla. Tai pasijuokimas iš kalinių aimanų, iš lietuvių praeities! Kaliniai visada kelėsi ir dabar kelsis, ir jų kalėjimo neuždengs jokios konservatorijos ar mokyklos. Tauta nori gyventi laisvai ir per aukas kopija į laisvę. Ta veliavų daugybė Rainių miškelyje, tos žmonių minios ir jų giesmės, jų himnai ir liudija — tauta gyvens laisva, ir visada bus gerbiamos tos brangios kraujo relikvijos!

PREZIDENTAS APIE PARAMĄ BALTIJOS ŠALIMS

(atkelta iš 1 psl.)

vui savo giliausią susirūpinimą ir apgailestavimą dėl Sovietų veiksmų, ragindamas pradėti taikų dialogą su Lietuvos vyriausybe. Sekretorius Baker pabrėžė tuos pačius klausimus savo pokalbiuose su užsienio reikalų ministru Ševerdnadze. Pagaliau 1990 m. birželio pabaigoje Sovietų vyriausybė nutraukė blokadą, kai Lietuvos Aukščiausioji Taryba sutiko sulaukyti nepriklausomybės deklaracijos vykdymą, kol vyks derybos su Maskva dėl Lietuvos ateities.

Po šito Maskva ir trys Baltijos šalys ėmė artėti prie derybų, tačiau jos nutrūko vos po keleto sesijų, abiem pusėm kaltinant viena kitą geros valios stoka.

1990 m. pabaigoje Maskvai ištikimos jėgos trijose Baltijos valstybėse ėmė didinti spaudimą demokratiškai išrinktoms vyriausybėms. Sausio mėnesį promaskvinės jėgos — tame tarpe vietinės Komunistų partijos nariai, specialios paskirties Vidaus Reikalų ministerijos juodųjų berečių kariuomenė ir Sovietų ar-

mijos parašutininkų desantas — užpildinėjo ir okupavo ryšių sistemos ir kitus įrengimus Vilniuje, Rygoje ir kituose miestuose, nužudydami mažiausiai 21 žmogų.

Iškilus šiam Sovietų spaudimui prieš Baltijos valstybes, mūsų vyriausybė ėmėsi aktyvių diplomatinių pastangų, siekdama tiek užkirsti kelią tolesniems prievartos veiksams Baltijos valstybėse, tiek ir padėti pabaltiečiams įgyvendinti savo teisėtus bet ilgai neigtus siekimus. Šiuo klausimu mes surengėme ilgas konsultacijas su savo NATO sąjungininkais, neutraliom valstybėm ir Vidurio Europos demokratiniams šalims. Mums pavyko surasti stiprią vieningą Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (ESBK) narių poziciją, atmetančią prievartą ir grasinimus ir kviečiančią taikiam įvairių partijų dialogui. Šiuo metu Jungtinės Valstijos remia pasiūlymą suteikti Baltijos šalims stebėtojų statusą ESBK pasitarimuose ir rems pilnateisę jų narystę, kai šios šalys atgaus

SEPTYNI DIDIEJI APIE SOVIETUS IR PABALTIJĄ

Lietuvių Informacijos Centras pateikė vertimą iš Londone liepos viduryje posėdžiavusių septynių ekonominių valstybių vyriausybių vadovų deklaracijos 12-ojo punkto, skirto santykiams su Sovietų Sąjunga. Štai kas ten sakoma:

„Mūsų parama fundamentaliausios reformos procesui Sovietų Sąjungoje lieka tvirta, kaip ir anksčiau. Mes įsitikinę, kad naujasis mąstymas Sovietų užsienio politikoje, padaręs tiek daug, mažinant įtampą tarp Rytų ir Vakarų bei stiprinant daugiapusę taikos ir saugumo sistemą, turėtų būti taikomas pasauliniu mastu. Mes tikimės, kad ši nauja tarptautinio bendradarbiavimo dvasia Europoje ras ne mažesnę atspindį ir Azijoje. Mes sveikinam pastangas sukurti naują sąjungą, paremtą ne prievarta, o laisva valia tikrai atitinkančią Sovietų Sąjungos tautų norus. Šių užmojų mastai yra nepaprasti: atvira ir demokratiška Sovietų Sąjunga, galinti pilnai suvaidinti savo vaidmenį, kuriant pasaulyje stabilumą ir pasitikėjimą. Mes dar kartą patvirtiname savo pasiryžimą bendradarbiauti su Sovietų Sąjunga, padedant jos pastangoms sukurti atvirą visuomenę, pluralistinę demokratiją ir rinkos ekonomiką. Mes tikimės, kad derybos tarp SSRS ir išrinktų Baltijos šalių vyriausybių išspręs jų ateities klausimą demokratiškai ir atitinkant teisėtus žmonių viltis“.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisinuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carone, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLONNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 908 753 - 5636

Remkime

TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Išdo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11375
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3130

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE



Prie Rainių miškelių pastatyta koplyčia kankiniams atminti. Pašventinta birželio 23. Šventinimo dieną suvažiavo žmonės autobusais pagerbti 73 kankinius, bolševikų nukankintus prieš 50 metų. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS

Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207FAX 718 827-2964
Editorial Office, 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207
ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Lietuvos Vyčiams vėl susirenkant

Vincas Kudirka sunkiausiai laikais rašė, kad, eidamas per tėvynės dirvonus, randa daug piktžolių, ir apgailestavo, kad reikia apie tai rašyti. Daug linksmiau yra ką gera, gražaus pastebėti ir visa burna apie tai prabilti.

Lietuviškame gyvenime šiais metais netrūko įvykių, kurie buvo verti minėti visa burna. Tarp įvairių mielių įvykių džiugiai galima pažymėti rugpjūčio 1-4 dienomis Trade Winds Hotel patalpose, St. Petersburg Beach, Floridoje, įvyksiantį Lietuvos Vyčių 78-tą visuotinį seimą. Seimą globoja Lietuvos Vyčių St. Petersburg kuopa. Lietuvos Vyčiai mažai garsinasi, nors jų darbai verti ir gausnesnio paminėjimo.

Lietuvos Vyčių iniciatorius, ilgametis pirmininkas buvo Mykolas A. Norkūnas, atvykęs į Ameriką 1892 m. Jo mintis sukurti lietuvių katalikų jaunimo organizaciją rado pritarimo steigiamajame seime Lawrence, MA. Jau pirmaisiais metais buvo 12 skyrių su 700 narių. Apyskaitose 1926 metais narių skaičius jau minimas 3000. 1953 metais minimi 49 skyriai arba kuopos. Per Lietuvos Vyčių organizaciją perėjo didžioji dalis iškiliausių Amerikos lietuvių katalikų, vyrų ir merginų.

Lietuvos Vyčių organizacija buvo aktyviai ištikima Amerikai ir Lietuvai. Kai Amerika įstojo į Pirmąjį pasaulinį karą, Lietuvos Vyčiai raštu pareiškė JAV prezidentui Wilsonui savo pasiryžimą ginti "Amerikos vėliavą". Tai buvo populiaru tarp "internacionalistų", kurie ragino boikotuoti karą.

Lietuvai ištikimybę Vyčiai rodė simboliniais ženklais ir realiais darbais. 1919 metais nupir-

ko aukso kardą Lietuvos kariuomenės vadui generolui Žukauskui; organizavo ekskursijas į Lietuvą; susirišo artimai su Lietuvos pavasarininkais.

Kai Lietuvą užgrobė bolševikai, Lietuvos Vyčių nutarimuose skaitome pasiryžimus kovoti dėl Lietuvos laisvės. 1946 metais nutarta įsteigti "Lietuvos reikalų komisiją". Jai iš pradžių vadovavo kun. Jonas Jutkevičius. Nuo veiklos pradžios iki dabar šios komisijos iniciatyva Lietuvos Vyčiai yra parašę Amerikos politikams ir viešosios opinijos formuotojams šimtus tūkstančių laišku, reaguodami kiekviena proga, kai tik iškilavo Lietuvai aktualesnis klausimas. Tai milžiniška parama Lietuvos kovai šiam krašte, kur taip vertinamas individualus atsiliepimas. Kultūrinėje srityje randama tokia iniciatyva, kaip 1958 metų nutarimas suorganizuoti stipendijų fondą studentams.

Lietuvos Vyčių organizacijos steigėjų karta žymia dalimi jau nuėjo į kapus. Faktas, kad atėjo nauja karta ir tęsia organizacijos darbus, daug pasako.

Pasako tai, kad jie, čia gimę, išėję į gyvenimą, vis tiek jaučiasi esą lietuviai, jaučia sentimentą tėvų kraštui ir jo reikalams. Kitas jau ir kalbėti lietuviškai nebepakalba, bet traukia vis tiek į tą patį lietuvišką būrį.

Tautiniam priklausymui vis daugiau ir daugiau turi reikšmės laisvas ir sąmoningas žmogaus nusistatymas ir apsisprendimas. Kas apsisprendžia būti lietuviu, ištikimu tam kraštui ir tautai, kuriai priklausė tėvai, tas ir tėvų žemės nematęs ir net jų kalbos neįkirsdamas, gali jaustis toks pat tos tautos narys.

Tokių apsisprendusių ir pasiryžusių lietuvių organizuotas

Buvau sukręsta Broniaus Nemicko straipsniu "VLIKui stinga atsakomybės" (*Darbininkas*, birželio 21 d.), kurio pagrindinė mintis yra vis toliau tęsti veiksnių tarpusavio bergždžią ir taip kenksmingą nesantaiką. Be to, VLiko negalima linksniuoti, kaip eilinio daiktavardžio. Teisingai turi būti rašoma "VLIKui". Tiek to — tai tik gramatika. Tačiau žymiai didesnė ir reikšmingesnė klaida yra paneigimas fakto, kad Lietuva dar esanti okupuota. "VLikui Lietuva okupuota (!) triskart maždaug vieno puslapio pranešime", rašo BN. Tiesą pasakius, nelabai suprantu ir tą sakinį: ar "Lietuva okupuota" minima triskart tame pranešime ar ji buvusi triskart okupuota?

Jei autorius cituoja pilietybės įstatymus ir kritiškai komentuoja dr. Bobelio pareiškimus, tai vis tik kritikuoti VLIKą už teisingą tvirtinimą, kad Lietuva *de facto* yra okupuota, yra naivu ir klaidinga. Straipsnio autorius netgi tebesibi dr. Bobelio pasakymu, kad "Lietuva dar neatstaciūsi savo valstybingumo", o toliau, "kitais žodžiaisariant", pats tendencingai interpretuoja dr. Bobelį, kad pastarasis "nepripažįstas" demokratiškai išrinktos Lietuvos vyriausybės... Darant

būrys rinksis rugpjūčio mėnesio pirmosiomis dienomis į St. Petersburgą Floridoje. Jais galime pasidžiaugti ir per jų Centro valdybos pirmininkę Anna Klizas Wargo palinkėti gražios sėkmės, planuojant tolimesnę veiklą.



Los Angeles vyrų kvartetas ir "Armonikos" ansamblis koncertuoja Trakų pilyje. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

AR LIETUVA NĖRA OKUPUOTA?

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

logišką išvadą apie straipsnyje minimą nepripažinimo politiką ir tebegaliojantį JAV 1919-1923 metų Lietuvos Respublikos pripažinimą, reikėtų taip pat tvirtinti, kad Lietuva iš viso nėra buvusi okupuota. Tai, kad laisvėje gyvenančios valstybės "nepripažino" Baltijos kraštų okupacijos, nepalengvino užgrobtų teritorijų kančių ir nepašalino brutalių okupacijos. Tai tik gyvenimiškos konkrečios vertės neturintys dokumentai, per penkis dešimtmečius neišvadavę nė vieno Sibiro kankinio.

Pereitų metų kovo 11 dienos nepriklausomybės paskelbimas yra herojiškas bandymas atkreipti pasaulio dėmesį į brutalią Lietuvos okupaciją ir prašyti jo konkretaus veiksmo, kad oficialiai pripažintų jos demokratiškai išrinktą vyriausybę, kuri dar iki šiol neturi jokios galios: ji neišduoda savo piliečiams vizų, ji negali kontroliuoti savo respublikos teritorijos ir sienų, nereguliuoja ir neleidžia savo valiutos, nepasirašo tarptautinių sutarčių, ir, kas svarbiausia, okupacinė kariuomenė ir jos pakalikai, biurokratai bei desantininkai pilnai viešpatuoja jos teritorijoje ir tvarko jos sienas. Argi tai nėra okupacija? Dabartinė Lietuvos vyriausybė turi maždaug tokias teises, kaip nepriklausomoje

Lietuvoje jas turėjo valsčių viršaičiai, kurie tvarkė kelius ir rūpinosi smulkiais savo valsčiaus reikalais, bet negalėjo skirti policininkų, nei leisti savo pinigų, nei atkalbinėti vyrus nuo karinės prievolės.

Per BALT-L kompiuterių tinklą prieš keletą dienų buvo gautas oficialus pranešimas, kad Sovietų Sąjungos krašto apsaugos ministerio pavaduotojas gen. Michail Moisejev įteikė Lietuvai ultimatumą, kuriuo reikalaujama paklusti Maskvos kariuomenės šaukimo įstatymui. Tas ultimatumas taip pat nereikia vyriausybės "pripažinimo", tik kreipimasis į okupuoto krašto administraciją. Už kiekvieną į šaukimą neatsiliepusį jaunuolį turėsianti būti mokama "kompensacija". Nepaklūsus, bus "imtas bet kokių priemonių" tam įsakymui vykdyti. Kas gali tokius reikalavimus statyti ir grąsinti nepriklausomai respublikai, jei ne jos okupantas? Moralių išteklių Lietuvos vyriausybė turi, bet neturi priemonių sankcijoms panaudoti ir savo piliečių laisvėms užtikrinti. Tik kai Lietuvoje ir kitose Baltijos respublikose nebus svetimų tankų, kai jos bus savo sienų vienintelės valdovės, kai pasirašinės

tarptautines sutartis ir dalyvaus pasaulinėje politikos arenoje kaip savarankiškos valstybės, tik tada jos nebus "okupuotos". Joms net nėra pripažįstama teisė dalyvauti tarptautinėse sporto rungtynėse su jų vėliava. Tai kaip galima tvirtinti, kad jos nėra okupuotos, nežiūrint visų "nepripažinimų"?

Būtų graudu, jei galima būtų įtikinti išeiviją, kad Lietuva jau iš tikro nebėra okupuota. Reikėtų pabandyti nupirkti lėktuvo bilietį į Vilnių ir ten nuvykti be Maskvos vizos, kaip paprastai skrendama į Angliją, Italiją, Vokietiją ir kitus laisvo pasaulio kraštus. Kam rūpintis Lietuvos vyriausybės pripažinimu? Kam reikalauti, kad Lietuvos teritoriją paliktų raudonomis žvaigždėmis paženklinoti tankai, jei ji iš tikro yra laisva?

Kas nedirba, tas nedaro klaidų. Jis daro visi veiksniai, visi profesionalai, visi mirtingieji. Jei matome tik tai, kas mus skaldo, geriau užmerkime akis. Geriau stenkimės matyti tai, kas mus jungia — bendras troškimas laisvės ir nepriklausomybės okupuotai Lietuvai... Ir nereikia daryti ir skelbti klaidinančių išvadų.

LIETUVA OKUPUOTA AR NE ?

Skaitant Br. Nemicko straipsnį "VLikui stinga atsakomybės",

daugiau nei keistai atrodo autoriaus noras įrodyti, būk tai terminas "okupuota" dabartinei Lietuvai jau nebetinkas.

Tiek mes, rezistentai pavergtoje Tėvynėje, tiek tautiečiai išeivijoje būtent šitą terminą įpratę vartoti, kaip, manau, teisingiausiai apibūdinantį esamą Lietuvos padėtį. Štai jau penki dešimtmečiai, kaip Lietuva, jos teritorija yra ir okupuota, ir aneksuota, ir inkorporuota į TSRS imperijos sudėtį. Ir bent jau kol kas ta padėtis tikrai absoliučiai niekuo nepakito. Formalus valstybinės nepriklausomybės atstatymo paskelbimas ne okupacijos, ne aneksijos fakto nepašalina. Beje, kaip tik dabar okupacija ir pasireiškia ypač ryškiai ir skaudžiai. Šiandien jį gal kaip tik net kur kas akivaizdesnė, nei, sakysim, prieš dešimt ar dvidešimt metų. Vien jau OMO-

(nukelta į 4 psl.)

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS
NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Sirijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

5

Keliskart pokalbiuose su musulmonais girdėjau, kad islamo pranašas Mahometas vengė lankyti Damaską, nes į Rojų norėjęs tik vieną kartą įeiti. "Miestų motinos" kilmė slypi praeities migloje. II tūkstantmetyje prieš Kristų Damaską mini Asirijos ir Egipto, anuometinių galybių paminkliniai įrašai. Damaską mini Pradžios knyga: Abraomas, aptalžęs keturių karalių kariaunas, juos vijosi net iki "Hobos, į šiaurę nuo Damasko" (Pr 14, 15). Be to, atrodo, kad Abraomas turėjo ir šeimos tarną "Eliezerį iš Damasko" (Pr 15, 2). Faraonas Tutmozis, Egipto Napoleonas, Damaską pajungė į savo imperiją. Senajame Testamente Damaskas užima žymią vietą. Karalius Dovydas buvo įjungęs jį į savo karalystę, bet ilgainiui Damaskas tapo aramėjų karalystės sostine ir ne sykį vargino žydų tautą.

Tikrai, Damaskas gimė, kad

būtų sostine: aramėjų, karalystės, romėnų ir bizantų provincijos, musulmonų kalifato, sirų respublikos...

Kulniuojau palei Barados upę su miesto žemėlapiu rankoje ir žvalgausi: šiuolaikinė Viduržemio jūros kraštų architektūra ir arabų mečečių minaretai šalia senovės civilizacijos griuvėsių. Vieni šalia kitų stovi amžių nudišint pastatai ir šiuolaikiniai daugiaaukščiai viešbučiai. Menasi senovės dievas — Hadadas, Damasko Jupiteris, menasi Tautų apaštalas Paulius ir Viešpaties mokiny Ananijas (žr. Apd 9)

Damasko antrukt

Pirmukart atkeliavau į Damaską iš Kairo. Tai buvo 1958 m. birželio 30 d. Ši data giliai įstrigo į atmintį, nes dvimotorio lėktuvo sugedo vienas motoras. O leistas reikėjo nuožmiame vėjyje. Leidomės su ugniagesių palaida iš abiejų šonų. Tais metais turėjau

progos šiek tiek susipažinti su Damasko šventovėmis, muziejais, gyvenimu.

Šiandien norisi pradėti atnaujinti pažintį su Damasku Apaštalo Pauliaus kelione į Damaską. Ir ji buvo labai nuotykinga, — lemtingas nuotykis jo gyvenime. Radęs nuošalią "arbatinę", — tai dažniausiai erdvė arba po medžiais, arba po stogu ant stulpų, — paprašau arbatos su mėtomis ir atsiverčiu Naująjį Testamentą. Susirandau *Apaštalų darbų* skaitinį apie krikščionių persekioją Paulių Saulių, skubantį iš Jeruzalės į Damaską:

...Saulius, tebealsuodamas grasinimais ir žudynėmis prieš Viešpaties mokinius, nuėjo pas vyriausiąjį kunigą ir išgavo raštus Damasko sinagogoms, kad, užtikęs to kelio sekėjus vyrus ir moteris, galėtų juos suimti ir gabenėti į Jeruzalę. Kai atėjo netoli Damasko, staiga jį apšvietė iš dangaus šviesa. Nukritęs žemėn, jis išgirdo balsą: "Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji?" Jis klausė: "Kas tu esi, Viešpatie?" Šis atsakė: "Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji, Kelkis, eik į miestą; tenai tau bus pasakyta, ką turi daryti". Jo kelionės draugai stovėjo be žado: jie girdėjo balsą, tačiau nieko nematė. Saulius atsikėlė nuo žemės, bet, atmerkęs

akis, nieko nebeatė. Paėmęs už rankų, jie nuvedė jį į Damaską, jis tris dienas neregėjo, nieko nevalgė ir negėrė.

Damasko gyveno mokiny, vardu Ananijas. Jam apsi-reiškęs Viešpats prabilo: "Ananijau!" Šis atsakė: "Štai aš, Viešpatie". Viešpats tęsė: "Nueik į gatvę, vadinamą Tiesiąja, ir Judo namuose teiraukis tarsiečio vardu Sauliaus. Štai jisai meldžiasi ir regėjime pamatė vyrą, vardu Ananiją, ateinantį ir uždedantį ant jo rankas, kad praregėtų". Ananijas atsakė: "Viešpatie, iš daugelio esu girdėjęs apie tą žmogų, kiek pikta jis yra padaręs tavo šventiesiems Jeruza-

lėje. Ir čia jis turi aukštųjų kunigų įgaliojimus suimti t visus, kurie šaukiasi tavojo vardo". Viešpats jam tarė: "Eik, nes jis yra mano rinktinis įrankis, kuris neš mano vardą tautoms, karaliams ir Izraelio vaikams. Aš jam parodysiu, kiek daug jam teks iškentėti dėl mano vardo". Taigi Ananijas nuėjo į tuos namus, uždėjo ant Sauliaus rankas ir tarė: "Broli Sauliau! Viešpats Jeruzės, kuris tau apsiereiškė kelyje, atsiuntė mane, kad tu vėl regėtum ir taptum pilnas Šventosios Dvasios". Ir bematant jam nuo akių lyg žvynai nukrito. Jis atgavo regėjimą ir priėmė krikštą. Paskui užvalgęs įgijo jėgų. Pabuvęs kelias dienas su Da-

masko mokiniais, Saulius be-regint emė skelbti sinagogose, kad Jėzus yra Dievo Sūnus. Visi, kurie tatau girdėjo, stebėjosi ir klausinėjo: "Argi čia ne tas pats, kuris Jeruzalėje persekiojo visus šio vardo išpažinėjus? Argi jis nėra atvykęs jų suimti ir gabenėti pas aukštųjų kunigus?" (Apd 9, 1-21).

Tiesiosios gatvės beišskant

Keliauti vienam yra įdomiau, negu grupėje. Mat reikia pačiam viską susirasti. Užėnu į Damasko turizmo centrinę įstaigą. Paprastai tokiose įstaigose gali pasirinkti ir žemėlapių ir pasiklausti kelio. Deja, centrinė Damasko turizmo įstaiga turi tik dalinį Damasko žemėlapi. Tarnautoja paslaugi ir pataria nueiti į netolimą knygyną. "Gal", — sako. — "ten rasite detalų ir tikslių žemėlapi". Deja. Sirai nemėgsta spausdinti miestų ar krašto žemėlapių turistams. Sakoma, kelio galas ant liežuviu! Nūdien "Tiesioji gatvė" turi kitokį vardą: Souk Madhat Bacha — Madhat Bacha dengta prekyvietė. Žemėlapiu nešinas, kulniuojau per senamiesčio labirintą į Tiesiąją gatvę.



Skerdžius gano avis ir ožkas, jodamas ant asilo. Fone Eblous piliakalnis. Nuotr. kun. prof. A. Rubšio

(Bus daugiau)

Laiškas iš Kauno

NUOTAIKINGOS VALANDĖLĖS
PAS PROF. PAULIŲ GALAUNĘ

Pas prof. Paulių Galaunę (1890 - 1988) tikrai būdavo malonu užėiti, kadangi kiekvieną kartą galėdavai dvasiškai praturtėti. Jautei, kad gyvena žmogus, didžiai nusipelnęs Lietuvai. Gi prie tradicinio arbatos ar kavos puodelio su burnoje tirpstančiais sumuštiniukais prasidėdavo ilgoji pokalbiai. Stebėtina buvo profesoriaus atmintis, išlikusi beveik iki mirties. Ir dabar, kai šeiminingo jau nebėra, tą jo dvasią jauti.

Dažna viešnia pas Paulių ir Kazimierą Galaunius būdavo ir menotyrininkė Zita Žemaitytė, rašiusi monografiją apie profesorius, kurios vieną egzempliorių suspėjo atnešti dar prieš pat mirtį. Kartą Žemaitytė man pareiškė turinti tiek daug medžiagos apie Galaunę, kad nežinanti, kaip su ja susidoroti.

Sykį prie stalo profesorius su monografijos rašytoja dėl kažko skirsnio susiginčijo. Vienas tvirtino savo, kitas savo, kol pagaliau išsiaiškino. Po to Žemaitytė, lyg ir kažką prisiminusi, pasakė profesoriui, jog gavo iš Maskvos žinią, kad rasta 30 laiškų iš intensyvaus Galaunės susirašinėjimo su P. Etingeriu (1866 - 1948), su kuriuo Galaunė, tasyk dar jaunas, susipažino Maskvoje 1921. Etingeris buvo bibliofilas,

menotyrininkas, propagavęs lietuvių meną bei mokslinę ir meninę literatūrą užsienio spaudoje keliom kalbom, taip pat rašė ir apie mūsų didįjį menininką M. K. Čiurlionį. Išgirdęs Etingerio pavarde, Galaunė nušvito, daug ką prisiminė. Beje, Etingerio dėka jis savo bibliotekai gavo autografuotų knygų menai, eklibrisų ir kitais klausimais.

Profesoriaus žodžiais, tą atmintinę vakarą Kaune Etingeris buvo "viena įdomiausių XX amžiaus meninės ir bibliofilinės Maskvos figūrų, savo veikla artimai susijęs su Europos menotyrininkais, bibliofilais". Etingerio unikali biblioteka dabar saugoma viename Maskvos muziejų.

Per savo ilgą gyvenimą prof. Galaunė susitikdavo su įvairiaisiais žmonėmis. Su daugeliu jis palaikė artimus, draugiškus ryšius. O kiek linksmų, na, ir graudžių, nuotrupų jis papasakodavo prie arbatos puodelio. Štai kelios ištraukos.

Būdamas Peterburge, Galaunė mėgo įvairius mitingus, juoba, kad ir oratorių būta puikių, kurie rėždavo kalbas be užrašų. Betgi būta ir provokatorių, kurie susirinkimus nutraukdavo. Kartą 1905 m. Galaunė, stovėdamas ant palangės, įdėmiai klausėsi oratorių. Tik staiga kažkas suriko, kad lubos įškilo ir namas gali sugriūti. Visi vienas per kitą pa-

sileido bėgti, su jais ir Galaunė. Mitingas, žinoma, įvyko, bet kitoje vietoje, kur tokia katastrofa tikrai negrėsė.

Jau būdamas M. K. Čiurlionio galerijos direktorium, Galaunė turėjo jaukų kabinetą, kurio langai buvo į asfaltuotą aikštelę. Kartą girdi vieną šūvį, antrą, trečią... Kas gi darosi? Išėjo žvilgtretėti, gal kas kėsinaisi įsibrauti? Paaikškėjo, kad kaltininkės buvo varnos, kurios, norėdamos suskaldyti sušalusį kaulą, jį iš paukščio skrydžio aukščio leisdavo kristi žemyn. Atsitrenkęs į aikštelės grindinį, kaulas garsiai pokštelėdavo ir suskildavo. Tada jį buvo galima leisti. Taip Galaunė patyrė šūvių kilmę ir varnų gudrybę.

Ypač artimai Galaunė draugavo su dail. Adomu Galdiku. Žiemą abu mėgdavo paslidinėti. Vilkėdavo golfo aprangą, su ilgom, šiltom kojine. Slidinėjo už Ažuolyno, dabartinio politechnikos miestelio vietoje. Abu pasimdavo ir geltonsnapi priaugi: Galaunės sūnų Dievainį, dukrą Dalią, būsimą jos vyrą rašytoją, gydytoją Julijų Kaupą ir šių eilučių autorių. Dar prisimeinu, kad Galdikas turėjo automobilį Audi ir labai mandrai važinėdavo.

1926 metų pabaigoje ar 1927 pradžioje Galaunė susitiko Galdiką mieste, ir netoli prie buv. Perkovskio kavinės, Laisvės alėjos ir Maironio gatvės sankryžoje, sustojo pasikalbėti. Judėjimas tasyk buvo menkas: keli vežikai, vienas kitas automobilis ir garsioji arklų traukiama konkė. Nėtrukus prie Galaunės ir Galdiko priėjo policininkas ir, atidavęs pagarbą, patarė nesibūriuoti ir netrukdyti eismo. Mat tai buvo tik po 1926 gruodžio 17 perversmo, kai bet koks mažiausias susibūrimas buvo komandanto griežtai draudžiamas. O du bičiuliai apie tai buvo visiškai pamiršę.

Dail. Galdikas labai mėgo sportą ir nekenė vėžlio greičiu riedančių automobilių. Sykį Galdikas su Galaune užėjo į Konrado kavinę ir prisėdo prie dviejų pažįstamų ponių staliuko. Viena iš ponių buvo gydytojo Zacharino žmona. Ketvertukas įsileido į kalbas. Tik staiga Galdikas, pro langą pamatęs Laisvės alėja lėtai, atsargiai važiuojantį automobilį, sušuko: "Koks idiotas — taip lėtai, kaip vėžlys važiuoja!" Zacharinienė išraudo, trinktelėjo ranka į staliuką, atsistojo ir tarė: "Tas idiotas — tai mano vyras daktaras Zacharinas. Prašau neįžeidinėti".

Pasirodo, kalėjimo gydytojas dr. Zacharinas buvo neseniai įsigijęs automobilį ir dėl to labai

lėtai vairuodavo. Galdikas nežinojo apie pirkinį ir įklimpo.

Kokia buvo to pokalbio su dainomis baigtis, prof. Galaunė nepasakojo, o gal ir pamiršo. Daug laiko praslino...

Kai profesorius dar pats vienas galėdavo išeiti pasivaikščioti į Laisvės alėją, kartą jį susistabdė žmogus, greičiausia iš Azijos respublikų, ir laužyta rusų kalba paklausė, kur surasti tą velnišką muziejų, apie kurį visi kalba. Galaunė atsakė, kad yra paveikslų galerijos, karo muziejus, bet velniško muziejaus tikrai nėra. Tačiau žmogėnas neatstojo, tvirtino, kad turi būti toks muziejus, kur surinkti viso pasaulio velniai. Tada profesorius suprato, palydėjo iki Maironio gatvės, nurodydamas artimiausią kelią, kaip patekti į tą "velnišką" muziejų. Žmogėnas nė aciū neištargęs, nukūrė prie tos dail. A. Žmuidzinavičiaus velnių kolekcijos.

Viktoras Gulmanas



Tą vakarą, kai prof. Pauliaus Galaunės ir menotyrininkės Zitos Žemaitytės nuomonės susikirto... Nuotr. Viktoro Gulmano

NAUJA LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ INSTITUTO VALDYBA

Rengiama IX-toji tautinių šokių šventė 1992 m.

Šių metų balandžio 26-tą dieną buvo išrinkta nauja Lietuvių Tautinių Šokių Instituto valdyba. Šeštadienį, gegužės 11-tą dieną, naujos valdybos nariai susirinko ir pasiskirstė pareigoms: Dalia Dzikienė — pirmininkė; Juozas Karasiejus — vicepirmininkas; Eimutis Radžius — sekretorius; Juozas Karmūza — išdininkas; Rasa Poskočimienė — narė; Violeta Fabianovich — narė.

Šio pirmo susirinkimo metu buvo nutarta ruošti IX-tąją Tautinių Šokių Šventę 1992 metų vasarą Čikagoje. Institutas apsiėmė tvarkyti meninę programą dalį ir tam tikslui yra paskyręs Dalią Dzikienę vyriausiuoju menininku. Šią vasarą t.y. nuo rugpjūčio 18-tos iki 25-tos Lietuvių Tautinių Šokių Instituto organizuoja šokių mokytojų kursus Dainavos stovyk-

lavietėje. Ten bus susipažinta su šventės programa.

Instituto valdyba kreipiasi į visus tautinių šokių mokytojus, ragindama neatidėliojant registruotis šios vasaros kursams. Ryšium su kursais, prašome atkreipti dėmesį į šiuos punktus: 1. Norintieji kursuose dalyvauti, prašomi registruotis pas Dalią Dzikienę iki šių metų rugpjūčio 1-mos dienos. Adresas: Dalia

Dzikienė, 43 Mildred Road, West Hartford, CT, 06107-3640; (203) 521 - 6028.

2. Į kursus bus priimami grupių mokytojai, jų pavaduotojai/padėjėjai ir ne daugiau kaip dvi poros šokėjų iš grupės.

3. Prašome nesiųsti šokėjų, jaunesnių kaip 16 metų amžiaus, nes priežiūros jiems nebus.

4. Kursų mokesčiai dar nėra nustatyti, bet registruojantis prašoma atsiųsti \$50.00 dol. negrąžinamą užstatą. Šis užstatas bus atskaičiuojamas nuo kursų dalyvio mokesčio.

5. Norintieji atsivežti mažus vaikus, prašomi iki birželio 23 pranešti Rasai Poskočimienėi vaikų skaičių ir amžių. Jeigu susidarys pakankamas skaičius, valdyba bandys parūpinti vaikams globą bei užsiėmimus pamokų laiku.

6. Norėdama sudaryti galimybę dalyvauti kursuose tiems mokytojams, kurie negali pasilikti pilną savaitę, valdyba nutarė pamokas grupuoti tokio būdu:

Jaunių ir vaikų šokiai savaitės pradžioje.

Veteranų šokiai savaitės gale. Studentų šokiai per visą savaitę.

Naujoji valdyba ragina visus naujų vienetų vadovus stoti į Lietuvių Tautinių Šokių Instituto, kreipiantis pas pirmininkę Dalią Dzikienę aukščiauo duotu adresu. Dabartiniai Instituto nariai irgi yra raginami registruotis naujoje valdyboje, nes tokiu būdu galėsime atnaujinti mūsų kartoteką ir išvengti susisiekimo sunkumų.

Eimutis Radžius
Sekretorius

PREZIDENTAS APIE PARAMĄ BALTIJOS ŠALIMS

(atkelta iš 2 psl.)

landžio mėnesį visos Baltijos valstybės pradėjo derybas su Sovietų Sąjunga. Mes artimai stebime šiuos pasitarimus ir tikimės, kad jie vyks be nepasitikėjimo, grasinimų ir spaudimo iš bet kurios pusės.

Sekretorius Baker ir aš buvom susitikę su Baltijos šalių atstovais įvairiomis progomis. Gegužės mėnesį aš susitikau su Lietuvos prezidentu Landsbergiu, Estijos ministru pirmininku Savisaaru ir Latvijos ministru pirmininku Godmaniu; kovo mėn. — su Estijos prezidentu Ruutel; 1990 m. gruodį — su prezidentu Landsbergiu; 1990 spalį — su ministru pirmininku Savisaaru; 1990 liepą — su ministru pirmininku Godmaniu ir 1990 gegužę — su tuometine ministre pirmininke Prunskiene. Sekretorius Baker susitiko su trijų Baltijos šalių nuolatiniais atstovais Maskvoje ir užsienio reikalų ministrais Washington, New Yorke ir Paryžiuje. Mūsų generalinis konsulas Leningrade taip pat siunčia diplomatus į Baltijos šalis, kad ten beveik nenutrūkstamai būtų atstovaujama JAV, ir turi glaudžius ryšius su jų vyriausybėmis. Mes panaudojome šiuos ir kitus ryšius su pabaltiečių lyderiais, sekdami įvykių eigą Baltijos šalyse ir perduodami Jungtinių Valstijų paramą teisėtoms Baltijos tautų siekimams.

— Lietuvos Laisvės Lyga liepos 16 platino lapelius, kviečiančius žmones atvykti prie Lietuvos Demokratų Darbo Partijos (buv. Lietuvos komunistų) būstinės protestuoti prieš tos partijos bandymą susigrąžinti komunistinę valdžią ir kainų kėlimą. Ta Lyga kartu su kitom politinėm grupuotėm paskelbė nutarimą, kuriame reikalauja, kad nebūtų skiriami į valdžios postus buvę komunistai, nesvarbu kokiai partijai jie dabar bėpriklausytų.

Be to, Valstybės Departamentas palaiko nuolatinis ryšius su Charges d'Affaires trijose Baltijos šalių diplomatinėse atstovybėse, veikiančiose Jungtinėse Valstijose. Radijo tarnybos "Laisvosios Europos Radijas" ir "Amerikos Balsas" taip pat suvaidino svarbų vaidmenį, perduodant ir nušviečiant JAV politiką Baltijos valstybių atžvilgiu.

Administracija bandė išreikšti mūsų paramą Baltijos tautoms ir naujais būdais. Dirbdami per projektą "Viltis" (Project Hope), vasario 28 d. mes išsiuntėme medicininę pagalbą tiesiog į Pabaltijį pagrindiniams mediciniškiems poreikiams patenkinti. Šį mėnesį seks antrasis toks siuntinys. Mes suteikėme techninę pagalbą Latvijai po chemikalų nutekėjimo į Daugavos upę 1990 m. lapkritį. Žemės ūkio Departamentas pradėjo programą padėti Lietuvos žemės ūkiui ir paremti JAV agropromoninės produkcijos realizavimą, modernizuojant granulinių pašarų ga-

mybą. Eilės kongresmanų ir administracijos atstovų vizitai taip pat pabrėžė amerikiečių paramą Pabaltijio apsisprendimui.

Šie platūs ryšiai atspindi tai, kad mes pripažįstame šias vyriausybes esant demokratiškai išrinktas, atstovaujančias Baltijos tautų valiai ir vertas mūsų paramos.

Jungtinės Valstijos visada buvo ir bus solidarios su Baltijos tautom, joms siekiant laisvės ir apsisprendimo. Intensyviai mūsų pastarųjų metų diplomatinės pastangos vaidino svarbų vaidmenį, sužadinant pasaulio paramą Baltijos tautoms ir taikių derybų keliu pasiekiant, kad į teisėtus Pabaltijio interesus būtų deramai atsižvelgta. Mes aktyviai kviečiame Sovietų vyriausybę ir trijų Baltijos šalių vyriausybes, kad jos vaisingai tęstų balandžio pradžioje prasidėjusius pasitarimus ginčytiniais klausimais.

George Bush,
Baltieji Rūmai,
1991 m. birželio 25 d.

LIETUVA OKUPOUOTA AR NE ?

(atkelta iš 3 psl.)

N'o "juodųjų berečių" siautėjimas ko vertas...

Tiesa, kaip rašo gerbiamas ponas Nemickas, Lietuvos okupacijos, aneksijos ir inkorporacijos į TSRS "niekad nepripažino nei lietuvių tauta, nei tarptautinė bendruomenė". Nepripažino teisėtumo, tačiau ne paties fakto. Ir nei Lietuvos padėtis, nei jos statusas pasaulyje nuo to, deja, nė kiek nepasikeitė. Sovietiniams grobikams nuo to nepripažinimo nebuvo, kaip sakoma, nė šilta, nė šalta. Na, o ko vertas tasai tarptautinės bendruomenės "nepripažinimas", manau, kad dabar jau visi pamatėme ir įsitikinome. "Nepripažino" aneksijos, dabar gi taip pat lygiai nepripažįsta ir mūsų pastangų laisvę atgauti...

Gerbiamas Br. Nemickas tvirtina, būk tai Lietuvos, kaip "nepriklausoma pasiskelbusios valstybės, įtvirtinančios (atgaunančios) savąsias suverenines galias, negalima laikyti okupuota"... Bet juk tai gryniausia nesąmonė.

Visų pirmausia, tai kol kas Lietuvos, deja, dar negalima laikyti realiai nepriklausoma valstybe. Nepriklausoma ji tikrai formaliai *de jure* ir bus tokia tol, kol jos teritorija okupuota svetimos valstybės armijos.

Ligi mūsų krašto nepaliks pasuktinis okupacinės TSRS armijos kareivis, ligi mes pilnai nekontroliuosime savo valstybinių sienų, terminas "okupuota" neginčijamai tiks Lietuvos padėčiai apibūdinti.

Tokia, deja, realybė.
Valdas Aneliasukas, LLL narys



Senieji Trakai. Išklmės Gedimino jubiliejinių metų pradžioje — 1991 balandžio 28. Nuotr. V. Kapočiaus

KODĖL JAV POLITIKA KELIA ESTIJOS NERIMĄ

Estijos užsienio reikalų ministras Lennart Meri, liepos 13 d. *New York Times* OP-ED puslapyje rašydamas apie tai, kodėl JAV politika kelia Estijos nerimą, nurodo, kad Sovietų Sąjunga vietoje "juodųjų berečių" dabar naudoja ekonominio pavergimo metodus prieš Pabaltijį.

Jis primena, kad greičiausia dar šį mėnesį TSRS Aukščiausioji Taryba ratifikuos devynių sovietinių respublikų pasirašytą naują ekonominę sutartį, kuri neįtrauks Pabaltijo respublikų, nes jos tos sutarties nepasirašė. Bet tuo atveju Maskva laikys, kad Pabaltijys ekonomiškai bus už Sovietų Sąjungos ribų ir tokiu būdu JAV suteiksimos prekybos lengvatos (Most favored nation status) Pabaltijui nebus prieinamos. Iš tikro, tokia padėtis net pastatytų Estijos suverenumo statusą į pavojų.

Tad Estijos užsienio reikalų ministras primena, kad JAV turi su Estija prekybos sutartį, kuri buvusi pasirašyta ir veikė nuo 1925 m., ir aiškina, kad JAV turėtų tą sutartį atgaivinti, kai jos duos panašų statusą Sovietams. Priešingu atveju, rašo ministras, Maskva turėtų pretekstą ir toliau nepripažinti Estijos teisės į apsisprendimą.

Toliau Estijos ministras užsimena apie Maskvos laišką, kuriame dėstoma, kaip Estija galėtų Sovietams atsilyginti už jai suteikiamą nepriklausomybę: kad ji turėsianti tvirta valiuta ir pagal pasaulines kainas mokėti už visus visas sąjunginius investavimus Estijoje ir dar daryti įnašus Sovietų vidaus ir užsienio prekybai paremti.

Nepaisant šių drakoniškų priemonių, Estijos ministras sako, kad Estija tartųsi, jei Sovietai sutiktų, kad tos kompensacijos nustatyme dalyvautų tarptautiniai atstovai. Tačiau tokiu atveju Estija turėtų kontroliuoti savo sienas, kad galėtų uždirbti užsienio valiutos tokiems įsipareigojimams atlikti su Sovietų Sąjunga kaip su užsienio valstybe.

Esą Estija kreipusis į JAV, prašydamą padėti parinkti tokius tarptautinius arbitrus ir surasti naujus būdus, kaip atgaivinti 1925 metų sutartį, kuri tebegalioja ligi šiol ir būtų pagrindu, plečiant ekonominius Estijos santykius su JAV. Kitokiu atveju, jei Estija priimtų Sovietams Amerikos suteiksimos sutarties lengvatas, tai šitai galėtų būti aiškinama, jog Estija pripažįsta jėga įvykdytą jungimą į Sovietų Sąjungą. Gi jei JAV įsileistų Estijos gaminius, tai, anot esto ministro, Estijai būtų lengviau atsilaikyti prieš sovietinį ekonominį šantažą.

Savo rašinį ministras Meri baigia fraze, kuri tinka ne tik Estijos-JAV ekonominiams ryšiams, bet ir visam Pabaltijui, nes panašią sutartį su JAV yra pasirašiusios ir Lietuva bei Latvija. Jis sako: "Būdami dėkingi Amerikai už Pabaltijo aneksijos nepripažinimą, nerimstame, kad toji nepripažinimo politika, kaip ji dabar galėtų būti pritaikyta ekonominių lengvatų sutarties atveju, netaptų veikianti prieš Estijos tautinius interesus".



Sovietų tankai "gastroliauja" Vilniuje. Nuotr. Algimanto Barzdžiaus

MŪSŲ VIENYBĖ — TAUTOS STIPRYBĖ

— Septintam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui artėjant —

Tai Septintojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso šūkis. Kongresas įvyks 1991 gruodžio 18 — 1992 sausio 8 dienomis gražioje Pietų Amerikoje. Ten dalyvaus daugiau kaip 400 jaunimo iš Lietuvos, Pietų Amerikos, JAV, Kanados ir kitų pasaulio kraštų. Prie jų prisidės tiek pat ir vyresnio amžiaus turistų — tėvų, giminių, draugų. Suvažiuos arti 1000 lietuvių ir susitiks savo gimines, draugus, tautiečius. Bus nepaprastai gera proga pamatyti tris įdomius, šiltus ir gražius Pietų Amerikos kraštus: Argentiną, Urugvajų ir Braziliją. Labai kviečiame visus dalyvauti.

Nors ir bus įdomių ekskursijų ir kelionių, tai nėra pagrindinis Kongreso tikslas. Pasaulinio masto jaunimo kongresų tikslas visuomet buvo žadinti ir palaikyti užsienio lietuvių jaunimo tarpe tautinį susipratimą, gyvinti jo veiklą ir ieškoti būdų, kaip jaunimas galėtų padėti Lietuvai.

Pereito Kongreso vienas nutarimų buvo kaip tik pavadinimas "Ryšių su Lietuva palaikymas". Šiandien Lietuvos padėtis smarkiai pasikeitė ir reikalauja naujų būdų, naujų priemonių tai pagalbai ir verčia mus pritaikyti savo veiklą prie naujos padėties. Todėl šiame kviečiame dalyvauti Kongrese jaunimo atstovai iš Lietuvos, kad jie kartu su išeivijos jaunimu galėtų pasidalinti mintimis, nagrinėjant įvairias

frakcija. Joje keturiolika deputatų: J. Dringelis, E. Gentvilas, E. Grakauskas, C. Jarmolenka, S. Kropas, V. Kačinskas, B. Kuzmickas, N. Oželytė, V. Palūnas, K. Saja, S. Šaltenis, A. Šimėnas, S. Šimėnas, E. Zingeris.

— "Glasnost in Jeopardy" — tokiu pavadinimu žmogaus teisių gynimo organizacija Helsinki Watch išleido plačią studiją apie žmogaus teises Sovietų Sąjungoje. Jos autorė Catherine Cosman yra tos organizacijos Washingtono skyriaus direktorė, ne kartą gavusi informacinę medžiagą apie padėtį Pabaltijyje iš Lietuvių Informacijos Centro.

— Amnesty International savo pusmetiniame veiklos pranešime pateikia žinių iš 21 Europos šalies, jų tarpe Pabaltijo ir TSRS, ir sumini žmogaus teisių pažeidimus. Trumpai apibūdina sausio 13 įvykius, Vilniuje sausio 24 - 25 naktį šešių jaunuolių suėmimą ir tai, kaip kareiviai mušė ir spardė suimtuosius lietuvius. Organizacija prašo TSRS valdžią prarasti tyrimus ir viešai paskelbti jų išvadas.

— Europos Parlamentas Strassburger įsakmiai paragino Sovietų Sąjungos vyriausybę susilaikyti nuo bet kokių smurto veiksmų Pabaltijo kraštuose. Tuo klausiu-

Lietuvos problemas.

Kitas klausimas, kuris bus Kongrese diskutuojamas, yra tas, kaip smarkiau sužadinti mažesnių lietuviškų kolonijų, kaip Pietų Amerikos ir kai kurių Europos kraštų, jaunimo susipratimą ir kaip labiau įtraukti juos į bendrą lietuvių veiklą. Tam reikalingas vieningas darbas ne tik užsienio lietuvių tarpe, bet ir derinimas jo su Lietuvos žmonių pastangomis. Tikimės, kad Lietuvos jaunimo atstovai čia galės mums nemažai padėti.

Visos šios mintys atsispindi Kongreso šūkyje **Mūsų vienybė — tautos stiprybė**. Tai vadovaujanti mintis visiems Kongreso atstovams, dalyviams ir turistams.

Neatvykstant į Pietų Ameriką, galima kitokiais būdais Kongrese dalyvauti. Atsiminkime šiuos žodžius, apmąstykime juos ir visi kartu juos įgyvendinkime!

Norintys daugiau informacijos kreipkitės į JAV LJS valdybą: Sigutė Šnipaitė, 52 Blenford Rd., Brighton, MA 02135, 617 - 782 - 7419. Norintys aukoti Kongresui čekius rašykite: Lithuanian World Community Foundation ir siųskite JAV LJS valdybai minėtu adresu. Primenam, kad už kiekvieną \$10 auką bus galima laimėti pinigines dovanas iki \$1,500. Visos aukos JAV atleidžiamos nuo mokesčių, Tax ID No. 36-309-7269.

Sigutė Šnipaitė

VII PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO REGISTRACIJOS KOORDINATORIAI

KANADOJE

Kongreso Rengimo Komitetas įgalojo šiuos savo atstovus tvarkyti Kongreso registraciją, priimti registracijos anketas ir mokesčius ir tvarkyti keliones. Kreipkitės į juos ir dėl platesnės informacijos apie Kongresą:

PIETŲ AMERIKOJE

VII PLJ Kongreso Ruošos Komitetas, c/o Ariana Rastauskaitė, VII PLJ Kongreso pirmininkė, V. de Oblgado 2702 3 B, (1428) Buenos Aires, Argentina. Tel: 1 - 786 - 8321.

mu priimtoje rezoliucijoje Europos Parlamentas smerkia pastaruoju laiku Pabaltijo kraštuose Sovietų kariškių ir saugumiečių įvykdytus jėgos veiksmus, juos vadina praetities totalizmo apraiškom, įspėja Maskvą, kad nauji puolimai prieš Pabaltijo respublikas, taip pat derybų su pabaltiečiais vilkinimas, neišvengiamai atsilieps į Europos Ekonominės bendruomenės santykius su Sovietų Sąjunga.

— Anykščiai 1992 metais švęs savo 550 metų sukaktį. Jau įvyko pirmasis renginys — Anykštėnų šventė, kurioje dalyvavo daug vietinių gyventojų, o taip pat svečių ir iš kitų miestų.

— Eltos agentūra praneša, kad Kaune išleistas Lietuvos esperantininkų sąjungos žurnalo *Litova Stelo* — Lietuvos Žvaigždė, pirmasis numeris. Jame daug įdomios medžiagos, išsami studija apie esperanto kalbos sumanytoją daktarą Ludviką Samenhofą, kuris yra gyvenęs Lietuvoje ir parašė pirmąją Varšuvoje 1887 m. išspausdintą knygą lenkų kalba. Skaitytojai taip pat supažindinami su esperanto kalbos pradininku Lietuvoje prel. Adomu Jakštu-Dambrausku, kuris 1840 m. paskelbė tos kalbos vadovėlį *Lingvo internacia par Li-*

VII PLJK Talkos Komitetas Kanadoje, c/o Arūnas Pabedinskas, 194 Lloyd Manor Road, Etobikoko, ON, M9B 5K5 Canada, Tel. 416 - 233 - 8802.

ANGLIJOJE

VII PLJK Talkos Komitetas Anglijoje, c/o Vincent O'Brien, 66 James Lane, Leyton London, E 106 H1 England. Tel. 81 - 539 - 6749.

JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE

VII PLJK Talkos Komitetas JAV, c/o Vytautas Kamantas, VII PLJK Talkos Komiteto pirmininkas, 1851 Skyview Drive, Sparta, MI 49345, U.S.A. Tel. 616 - 887 - 1436.

AUSTRALIJOJE

VII PLJK Talkos Komitetas Australijoje, c/o Henrikas Antanaitis, 4 Robert St., North Baldwyn, VIC 3104, Australia, Tel.: 3 - 857 - 7248.

VOKIETIJOJE IR EUROPOJE

VII PLJK Talkos Komitetas Vokietijoje, c/o Tomas Bartusevičius, Anne-Frank Str. 31, 5660 Wittlich, Germany. Tel.: 6571 - 4629.

tovej, esperantiškai išvertė nemažai lietuvių literatūros kūrinių. Lietuvos esperantininkų sąjungos žurnalas bus platinamas 70-ye pasaulio kraštų.

— Hagoje, Olandijoje, vyko tarptautinė konferencija "Žmogaus ir tautos teisės". Joje nagrinėti Baltijos respublikų ir TSRS santykiai. Lietuvos delegacijai vadovavo Aukščiausiosios Tarybos deputatas V. Čepaitis.



IŠ VISUR

— Arkivysk. Cracciavillan, apaštališkasis pranciūšas JAV, sutiko įeiti į Siluvos koplyčios, įrengtos Amerikos katalikų tautinėje Nekalto Prasidėjimo šventovėje, Washingtone, 25 metų sukakties minėjimo garbės komitetą ir pažadėjo asmeniškai dalyvauti iškilmėse. Koplyčios 25 m. sukakties minėjimas įvyks spalio 11 - 12. Iškilmėse laukiama dalyvaujant Lietuvos kardinolo V. Sladkevičiaus, kuris Amerikoje lankysis pirmą sykį. Išvakarėse koncertą atliks ir mišiose giedos "Dainavos" ansamblis iš Chicagos.

— Europos Lietuviškųjų Studijų 38-osios savaitės tradicinio koncerto programą rugpjūčio 3 atliks mezzosopranas Violeta Hermanaitė-Sarrach, iš Muncheno, ir tenoras Gintaras Vyšniauskas, iš Vilniaus.

— Genovaitė Matuzevičienė-Marcinkevičiūtė, iš Vėžintų, poeto Eugenijaus Matuzevičiaus žmona, mirė liepos 7 d. Vilniuje. Sirgo vėžiu. Liepos 9 su bažnytinėmis apeigomis palaidota Antakalnio kapinėse. Liko du sūnūs, du anūkai ir dukra.

— Dr. Antanas Razma, JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirmininkas, nuo birželio 1 pakeitė savo adresą. Dabar jo adresas: 15-W, 345 81st. St., Burr Ridge IL 60521. Telef. 708 655 - 4757.

— Kazys Čikotas, Delran, NJ, minėjo 85 metų amžiaus sukaktį. Darbininko skaitytojams jo parvardė žinoma, nes ilgesnį laiką talkino laikraščiu fotografijomis iš lietuviško gyvenimo. Dabar panašiai talkina jo šūnus Bronius Čikotas, gyvenęs Washington, DC. Su dėkingu prisiminimu sveikiname sukaktuvininką.

— Europos Lietuviškųjų Studijų 38-osios savaitės moderatoriai yra dr. Kęstutis Girnius ir dr. Kęstutis Ivinskis. Kapelionas — kun. prof. dr. Jonas Jūraitis. Organizacinė komisija: Alina Grinienė, Richardas Hermanas ir Aida Ivinskienė.

— Renata Blagnienė, bibliografe iš Mažvydo Lietuvos Nacionalinės Bibliotekos Vilniuje, jau penktą mėnesį Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centre kataloguoja periodikos rinkinį. Jos ir bendradarbių Vilniuje pastangų vaisius bus visuotinis lietuvių išeivijos periodikos sąrašas, nurodysiąs, kur yra išlikę leidinių komplektai.

— Studentai, norį pastudijuoti lietuvių kalbą, literatūrą ir istoriją, kviečiami dalyvauti lituanistikos seminare rugpjūčio 4 - 18 netoli Chicagos. Bus dėstomi devyni kursai: Naujausia lietuvių novelė — prof. Ilona Maziļiauskienė, Išeivijos lietuvių poezija — prof. Viktorija Skrupskelytė, Lietuvių kalbos kultūra — kun. Juozas Vaišnyš, Dalyvio vartose — prof. Antanas Klimas, Vertimo mokslas ir praktika — prof. Violeta Kelertienė, Lietuvių socialinis ir kultūrinis vystymasis Amerikoje — prof. Aleksandras Gedmintas, Lietuvių kultūros atgimimai — prof. Vytautas Kavolis ir prof. Alfredas Bumblauskas iš Vilniaus. Kviečiami visi lietuviškai kalbą suaugusieji, nuo studento iki pensininko amžiaus.

ŽINIOS IŠ ATSIKURIANČIOS LIETUVOS

Vytautas Landsbergis, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, kuriam tenka daug keliauti po užsienius, liepos 16 Lietuvos Aide palygina nuotaikas Lietuvos atžvilgiu sveituri ir Lietuvoje. Iškelia Vakarų pasaulio šalių optimizmą dėl Lietuvos ateities ir smerkia Lietuvoje didėjančią vidinę įtampą, apkalbų ir išvedžiojimų maišalynę, siekiančią palaužti žmonių viltis ir pasitikėjimą savimi ir Lietuvos dabartine padėtimi. Jis taip pat nurodo ir kaltininkus, tardamas, kad nereikia tarp savęs rietis, kai "šaltas kagebisto žvilgsnis, laukiantis mūsų silpnumo valandos, vertina ir skaičiuoja, kada vėl smogti. O Europa iš tolo žavisi, sveikina jau atgimusią, ateinančią su pakelta galva, narsumo ir susitelkimo stebuklą parodžiusią Lietuvą". Ir klausia prezidentas: "Ne jau pasirodysime kitokie?"

Ekonominių šalių septyniukei, posėdžiavusiai Londone, telegramą pasiuntė Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius. Jis nurodo, kad Lietuva pasiryžusi spręsti visus santykius su Sovietų Sąjunga klausiu-

mus geros kaimynystės ir bendradarbiavimo dvasia tarpvalstybinėse derybose ir kad tų klausimų sprendimas pašalintų įtampą Baltijos regione ir sudarytų palankias sąlygas tiek šio regiono, tiek TSRS ekonominių problemų sprendimui. Kartu prašo paveikti Gorbačiovą, kad tasai sugrąžintų Lietuvai jėga užimtuosius radijo, TV ir spaudos pastatus.

Gorbačioviui išvykstant į Londoną dalyvauti ekonominėje konferencijoje, Lietuvos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis pasiuntė laišką, prašydamas duoti įsakymą nedelsiant išvesti TSRS Vidaus reikalų ministerijos OMON'o būrį iš Lietuvos respublikos teritorijos. Landsbergis primena, kad tų būrių veikla pažeidžia įstatymus ir kompromituoja Gorbačiovą ir TSRS. Toks prašymas duoda suprasti, kad gal juodųjų berečių smogikai bandys ir vėl naujas provokacijas, kai Gorbačiovo nebus Maskvoje.

— Deputatas K. Saja pristatė naujos, septintosios parlamento frakcijos pareiškimą. Naujasis sambūris ir vadinasi — Septinto-



Teisininkas iš Vilniaus dr. Antanas Bartusevičius (dešinėje), kuris gilino teisės studijas Illinois universitete Urbanoje, kartu su savo žmona dr. Meilute Talijūnaite. Kairėje Draugo redaktorius Vytautas Radžius. Nuotr. Ed. Šulaičio

K. BARĖNO MEŠKOS MAUROJIMUI NUTILUS

ALFONSAS NAKAS

Kai londoniškas Nidos knygų klubas 1969 išleido Kazimiero Barėno romaną *Tūboto gaidžio metai*, regėjosi, lyg trūksta jo pabaigos. Kai 1982 pasirodė kitas romanas, *Beragio ožio metai*, jame radome stambių pirmojo tomo veikėjų, o pabaiga ir čia nebuvo "kaip reikiant". Tuomet supratome, kad rašoma trilogija. Neapsivylėme: 1990 data, 1991 pradžioje, išėjo ankstesniems giminingas trečiasis tomas, pavadintas *Meškos maurojimo metai*.

Tai didelis, beveik pusantra tūkstančio puslapių veikalas, kurio fabula nusidriekia per beveik septynis dešimtmečius ir kuris rašyti pradėtas, kaip "Gaidžio" tomo pažymėta, 1952-aisiais metais. Žinoma, Barėnas nepaaukojo visų brandžiausių savo metų vien šiai trilogijai. Lygiagrečiai buvo išleista keletas jo novelių rinkinių, o lietuviškoje spaudoje gausiai prisidėjo jo literatūrinių recenzijų bei kultūrinių essay, nekaltant jau apie svetimų klasikų vertimus ir suredaguotas kitų autorių kūrybos knygas.

"Gaidžio" tome skaitėme apie Šiaurės Rytų Aukštaitijos ūkininkų buitį I pasaulinio karo laikais, kaizerinių vokiečių okupacijai paspaudžiant, negailestingai žandams varginant. "Ožio metais" daugiausia veikiama viename iš kelių didžiausių Lietuvos miestų, kurį autorius pavadino Gulbinais. Tai nepriklausomybės laikotarpis ir žiaurus bolševikmetis. "Meškos maurojimo metai" prasideda 1941-ųjų pavasarį, Gulbinuose, ir užsibaigia, už daugiau kaip keturius dešimtmečius, Didžiosios Britanijos pramonės mieste, pavadintame Dongdingtonu.

Keletas pastabų išskirtinai tik *Meškos maurojimo metams* (toliau — MMM).

Knygą atvertę, tuojau susiduriam su trilogijos herojumi Ignacu Kaušpėdu, ryškiu, guviu piemenėliu, atėjusiu į "Gaidžio" tomo antrąjį šimtą puslapių ir liksiančiu iki paties MMM galo. "Ožio" tome jis apsigyveno Gulbinuose, dirbo sunkiausius darbus, suaugęs baigė gimnazijos kursą, gavęs brandos atestatą tapo gimnazijos raštvedžiu, vedė Moniką, kuri pagimdė Mindaugėlį. Sužvėrėjusio bolševiko dėdės Sabukonio dėka buvo gaudomas sunaikinimui, išsislapstė, bet kai Gulbinus užliejo vokiečių wehrmachtas, iš slėptuvės grįžęs į savo butą, Monikos, Mindaugėlio ir uošvio Jeramino neberado, jie buvo išvežti.

MMM puslapiuose atgijo keletas ryškių ankstesnių tomų veikėjų, padėjusių Ignacui malšinti baisų praradimo skausmą ir išlikti tvirtu žmogumi. Atsirado ir kelios dešimtys naujų, vieni ryškūs ir įdomūs, kiti tik pavardėmis išskaičiuojami statistai, vienokios ar kitokios minios vaizdai sudaryti. Iš 444 MMM tomo puslapių beveik 200 tenka nacymėčio įvykiams Gulbinuose. Išryškėja žydų gelbėtojai, kurių tarpe yra ir Ignacas, o taip pat ir keli žydšaudžiai. Atskleidžiama gestapo veikla.

Taupiom užuominom, bet pakankamai išryškina prieš nacių kovotojas Pranciškus Armalis, rezistencijos simbolis ir kankinys. Nacių tardyta Mortelė, jauna mokytojų seminarijos auklėtinė, dirbusi knygyne, skaitytoją labai sudominusi, autoriaus susargdinta, veikėjų likimų išaiškinime nebeprisimenama, nors labai norėjome žinoti,

ar pagijo ji, ar numirė.

Pats Ignacas, toks veržlus vaikystėje ir jaunystėje, MMM tome gerokai pasikeitęs: "Ožio" tome taip atkakliai siekęs ir pasiekęs brandos atestatą, MMM prie jokių naujų mokslų nebelinksta, stoti į kurią nors aukštąją mokyklą nė nesvajoja. Antra vertus, nepaisant baisaus šeimos praradimo skausmo, jis nerezignuoja, netampa našta draugams, ir kaime likusioms giminėms. "Dėl politikos" praradęs raštvedžio darbą gimnazijoje, tuojau suranda kitą, knygyne, o netekęs pastarojo, įsidarbina ligoninėje. Negana to, labai sėkmingai laisvalaikio moko gimnazistus, už tai tegaudamas karo metu trūkstamo maisto. Vėliau įstoja į chorą ir uoliai lanko jo repetitijas.

Neveltėdžiauja nė pasitraukęs į Vokietiją (lietuviškai moko keilolika vaikų); nė emigravęs į Didžiąją Britaniją. Dongdingtone, dešimtmečiams slenkant, uždirba pinigų, bet jų nelaike užslėgęs banko knygelėje, o došniai dalina pirma laidokui broliui, vėliau draugams Gulbinuose, o labiausiai iš Sibiro atsišaukusiai, į Gulbinus grįžusiai, bet nebeapsiekiama Monikai. Gulbinuose mažiausiai dvi moterys trokšta jo meilės, o emigracijoje dar keletas norėtų su juo intymiai padraugauti. Bet Ignacas visam laikui lieka ištikimas Monikai.

Minėjau, kad MMM prasideda 1941-ųjų pavasarį. Data ne autoriaus, o mano. Barėnas datų niekur nedėlioja, jos lengvai atsekamos iš įvykių slinkties. Neskaldo jis MMM (nė kitų trilogijos tomų) į numeriais ar antraštelėmis apkrautus skyrius, tik retsykiais epizodus atskirdamas trimis žvaigždutėmis.

Po "Ožio" tomo kažkur rašiau, kad jo stilius akvareliskas. Akvareliskas ir čia, pačia gerąja prasme. Tiek autoriaus pasakojimai, tiek ir jo veikėjų dialogai lengvi, nors prasmingi, kupini sąmojo ir autoriaus tikėjimo tuo, ką rašo. Eina metai be datų, gaunami uždarbiai be skaičių, perkami namai ir mažesni daiktai be konkrečių sumų, o skaitydamas nepasigendi ir tiek. Gal ir pasigestum, bet, kai žinai, kad iš autoriaus neišprašysi, priimi kaip parašyta.

Nors Ignacas Kaušpėdas MMM tome į didesnę asmenybę neišaugo, autoriui ir mums jis buvo labai reikalingas. Aplink jį vyko nacių siautėjimas Gulbinuose, sibirinis poveikis net ir gyvims išlikusiems, išvietintųjų gyvenimas Vokietijoje, Anglijoje įsikūrusių artėjimas į dvasinę mirtį, ištirpimą.

Apie MMM "greitą pasirodymą" buvo užuominų prieš dvejus-trejus metus. Galima spėti, kad autorius užbaigė prieš 1988-sius, prieš tautos atgimimą, pasakui jau rankraštis vargo leidyklose. O taip būtų pravertę keli barėniški brūkšniai apie 1988, 1989 ir 1990-sius metus! Rasi, Ignacas dar būtų sugrįžęs į šimto tūkstančių sielų Gulbinus ir padėjęs galvą ant Monikos kelių... Tai būtų gabaus beletristo epas nuo tautos priešaušrio iki priešaušrio. Bet čia siūlomas epilogas telieka skaitytojo vaizduotėje, o Barėnui ačiū už skaitytojo praturtinimą.

Šį ir antrą trilogijos tomos išleido *Ateities literatūros fondas*. MMM viršelį piešė dail. Viktutė Siliūnienė. Rudos meškos įvaizdis taikliai nusako nacių siautėjimą.

Kazimieras Barėnas. *Meškos maurojimo metai*. Romanas. Spaudė *Draugo* spaustuvė Chicagoje. Kaina 15 dol. Gaunama *Ateities Literatūros Fonde*, 409 — 50th Pl., Western Springs, IL, 60558.



Lietuvių sodyba — Headley Park, 47 mylios nuo Londono, Anglijoje. Sodyba turi 23 hektarus žemės, tinka vasarajimui, suvažiavimams, poilsiui. Sodybos žemėje yra ežeriukas ir teka upelis, Nuotr. L. Tamošaičio

POPIEŽIUS SUSITIKO SU VATIKANO RADIOJOS STOTIES DARBUOTOJAMS

Popiežius Jonas Paulius II birželio 15, šeštadienio pavakarę, aplankė Vatikano radijo siųstuvų centrą Santa Maria di Galeria, netoli nuo Romos. Susitikime dalyvavusiems Vatikano radijo darbuotojams tartame žodyje Šv. Tėvas aukštai įvertino jų atsakingą kasdieninį darbą, radijo bangomis informuojant pasaulį apie Apaštaly Sosto ir visuotinės Bažnyčios veiklą. "Vatikano radijas, — kalbėjo popiežius, — tai svarbi nepamainoma Evangelijos platinimo priemonė. Moderniųjų komunikacijos priemonių dėka tiesiog išnyksta erdvės ir laiko matmenys, eteryje sklindanti Geroji Naujiena tampa prieinama visur visiem ir visada. Visa kūrinija, visi žemės gyventojai tampa jokių ribų nežinančia gyva tikinčiųjų bendrija". Toliau savo kalboje Šv. Tėvas pažymėjo, kad prieš šešiasdešimt metų įkurtas Vatikano radijas, greta pastoracinio ir informacinio vaidmens, tapo

ir Vatikano valstybės suverenumo simboliu.

Santa Maria di Galeria siųstuvų centras pradėjo veikti 1957 m. Per daugiau kaip trisdešimt savo veiklos metų buvo daug kartų modernizuotas, einant su komunikacijos priemonių technine pažanga. Šiuo metu 440-

ties hektarų plote stovi 28 trumpųjų ir vidurinių bangų pastovios antenos, dvi rotacinės trumpųjų bangų antenos, prie jų prijungta 12 siųstuvų, kurių bendras galinumas siekia 3 tūkst. kilovatų. Vatikano radijas, skirtingai negu kitos didžiosios pasaulio radijo stotys, visas laidas transliuoja iš vienos vietos, būtent iš Santa Maria di Galeria centro.

DĖL PAGALBOS PABALTIJUI KOVOJE SU JŪRŲ UŽTERŠIMU

Liuksemburge posėdžiavę Europos Ekonominės bendruomenės šalių gamtos apsaugos ministrai susidūrė su sudėtinga problema, kaip vadinti Pabaltijį: ar Baltijos kraštais, ar tik regionais, ar sritimis. Ministrai svarstė Europos Ekonominės bendruomenės vykdomosios tarybos pasiūlymą, kad pagalbos programa kovai su vandenų užteršimu Šiaurės jūrose apimtų ir kai kurias bendruomenei nepriklausančias sritis Baltijos

jūros pakrantėse.

Pasiūlymas konkrečiai lietuvių, Latvijos ir Estijos kovoje su vandenų užteršimu. Pasiūlymui tuoj pritarė Vokietija, bet priešiško Ispanija ir Prancūzija. Ispanijos atstovas tvirtino, kad Europos Ekonominės bendruomenė tegalinti palaikyti santykius su valstybėmis, o ne su regionais, ar sritimis. Mat Ispanijai rūpi nesudaryti precedento, kuris ateityje galėtų būti taikomas baskų kraštui.

Posėdyje įvyko gyvos diskusijos, per kurias gamtos apsaugos ministrai pagaliau pritarė pagalbos teikimui Pabaltijos kraštams, o ne regionams, kovoje su vandenų užteršimu jų pakrantėse.

LENKIJOS-LATVIJOS SUTARTIS

Užsienio spauda, komentuo-dama Lenkijos ir Latvijos pasirašytą tarpusavio draugystės ir bendradarbiavimo susitarimą, pastebi, jog tai pirma tokio pobūdžio sutartis, kurią Lenkija pasirašo su Pabaltijos valstybe nuo 1939-ųjų metų.

Lenkija ir Latvija šia sutartimi įsipareigoja tinkamu laiku atkurti tarpusavio diplomatinis santykius. Be to, Lenkija pažada rūpintis, kad Latvijai būtų suda-

ryta galimybė dalyvauti Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje.

Lenkijos ir Latvijos vyriausybės reiškia pasiryžimą išplėsti tarpusavio bendradarbiavimą ekonomikos, mokslo ir technikos srityje, taip pat gamtos apsaugojimo plotmėje, įsipareigoja sudaryti sąlygas savo pilečiam laisvai keliauti tarp abiejų kraštų. Artimiausiu laiku Varšuvoje bus atidaryta Latvijos prekybos atstovybė.



Jauna gamtos mylėtoja Bronzo zoologijos sode rado bičiulį. Nuotr. R. Kisieliaus

PARDUODAMAS NAMAS

Graži aplinka, patogi vieta vieno aukšto, pigus išlaikymas

Netoli nuo 44-to ir 21-mo kelių kryžkelės. Putnam, CT

Kreiptis:

Jonas V. Strimaitis
(203) 651-0261
(203) 651-8376 fax

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA



KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS



NEW YORKE: 36-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.



Lietuvių delegacija, dalyvavusi su latviais ir estais senatoriaus Bill Bradley pagerbime. Iš k.: Jonas ir Mary Stonis, prof. dr. Jokūbas Stukas, senatorius, Loreta Stukienė, Juliana Liana ir Arūnas Bitėnas. Nuotr. E. A. Bitėno

PATARNAVIMAS ŽURNALISTAMS – PAGALBA LIETUVOS KOVAI

Didieji Lietuvos įvykiai 1990 m. pradžioje Lituistikos Tyrimo ir Studijų Centru suteikė daug progų patarnauti Amerikos spaudai, radio ir televizijos informacijai ir komentarais. Į mus kreipėsi net Japonijos televizija.

Pirmininkas prof. dr. Jonas Račkauskas, lankydamasis Vilniuje, komentavo įvykius MacNeil-Lehrer News Hour programoje, rodomoje per visą Public Broadcasting System. Sekančią dieną girdėjome palankių atsiliepimų iš Floridos, Texas ir Kalifornijos, kartu su prašymais žinių apie LTSC veiklą.

Vėliau, jau Chicagoje, dr. Račkauskas su ALTo ryšių direktore Daiva Meiliene bei kongresmanu Richard J. Durbin, kuris kalbėjo iš Washingtono, gynė Lietuvos interesus WTTW (Channel 11) Chicago Tonight diskusijų programoje.

Telefonu, raštu ar asmeniškai teikti mūsų duomenys bei nuomonės apie Lietuvos kovą buvo naudingi eilei žurnalistų — o per juos, ir bendram reikalui.

Su mumis telefonu tarėsi Tokyo Broadcasting System redaktorė, planuodama savo televizijos korespondentų ir filmuotojų apsilankymą Chicagoje lietuvių tarpe gegužės pradžioje. Jai raštu suteikėme eilę detalizuotų pasiūlymų. Japonams svarbesni politiniai įvykiai Peru valstybėje, dejasumaisė jos planus.

Pirmaujančio Amerikos investuotojų žurnalo *Forbes* viena vyresnioji redaktorė prieš kelionę į Lietuvą informavosi pas mus asmeniškai bei pakartotinai telefonu. Jai buvo nurodyta eilė kontaktų pasikalbėjimams Lietuvo-

lietuvių tautos teisę atkurti nepriklausomą valstybę po keturiasdešimt penkerius metus užsitęsusių svetimos okupacijos, įtikino visas politines partijas, kurių atstovai sudaro Emilijos-Romanijos regiono tarybą, visokeriopai paremti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo bylą.

Emilijos-Romanijos regioninę tarybą sudaro respublikonų, krikščionių demokratų, socialistų, kairiųjų demokratinės partijos, tai yra buvusių komunistų, dešiniųjų socialinio judėjimo ir žaliųjų atstovai.

Birželio 13 įvykusioje regioninės tarybos viceprezidento spaudos konferencijoje buvo rodomas iš Lietuvos atvežtas dokumentinis filmas apie sovietų kariuomenės kruvinus veiksmus Vilniuje šių metų sausio tryliką. Filmą giliai sukrėtė visus žiūrovus.

Jai grįžus, LTSC vicepirmininkas dr. Robertas Vitas skubiai išvertė jos parsivežtus Lietuvos valdžios ekonominių reformų planus. *Forbes* žurnale jos straipsnis ir labai palankus leidėjo vedamasis pasirodė balandžio gale.

Chicago Tribune vienos savaitės bėgyje keturis kartus kreipėsi į LTSC ir gavo plačios informacijos telefonu. Kaip dažnai atsitinka, tik maža dalis pateko į laikraštį.

Telefoniniai pokalbiai su New Yorku buvo su *New York Times*, NBC Radio Network ir NBC Television Network (Tom Brokaw įstaiga, kuri ruošėsi bet kuriems netikėtumams ir planavo žaibiškus lietuvių pasisakymus, didelės nelaimės atveju, iš NBC studijos Chicagoje).

Atskirai nuo to, LTSC iniciatyva, dr. Račkausko ir dr. Vito pasisakymai apie dviejų dienų įvykius buvo pakartotinai transliuojami per WMAQ News radio Chicagoje.

Krizei aštrėjant ir blokadai prasidėjus, dr. Vitas ir Daiva Meiliene buvo pakviesti WGCI radio ir vienoj ypač afro-amerikiečių mėgiamoj programoj apie valandą atsakinėjo į studijon telefonuotus žmonių klausimus ir komentarus.

KARALIAUČIAUS KATALIKUS APTARNAUJA LIETUVIS

Per Devintines Lietuvių Vasario 16 Ginnazijoje Hüttenfelde lankėsi Karaliaučiaus miesto ir srities dekanas kun. Anupras Gauronskas.

Žinijome, kad Maskvoje diplomatinio korpuso katalikų kapelionas ir Šv. Liudviko bažnyčios klebonas yra lietuvis kun. Pranas Račūnas, bet žinia, kad lietuvis kunigas klebonauja Karaliaučiuje, buvo didelė staigmena. Per Devintinių mišias pasakytame pamoksle kun. Gauronskas pasakojo ir apie savo darbo bei gyvenimo sąlygas.

Jis yra vienintelis katalikų kunigas ne tik Karaliaučiuje, bet ir visoje vadinamoje Kaliningrado srityje, paskirtas Telšių vyskupo Vaičiaus, vokiečių kardinolo pagėdavimu. Karaliaučiuje kun. Gauronskas neturi ne tik bažnyčios, bet nei kur žmoniškai prisiglausti. Jis gyvena viešbutyje, pamaldas laiko bažnyčių griuvėsiuose, kapinėse, privačiuose namuose.

Karaliaučiaus tikinčiųjų komitetas pamaldoms išnuomavo sporto salę. Tilžėje jos laikomos

Pas mus lankėsi Fort Wayne *Journal-Gazette* redaktorė iš Indianos. Ši žurnalistė taip susižavėjo LTSC muziejais, kad sugrįžo dar kartą ir praleido dar tris valandas Jaunimo Centre. Jos įspūdžiai ir įgyta simpatija Lietuvai buvo tokie stiprūs, kad jos ilgame straipsnyje dominavo visų lietuvių kova už savo tautinį identitetą. Straipsnis gavo svarbiausią vietą dienraščio sekmdieninėje laidoje.

Etnine kultūra domėjosi ir kitas svečias, Copley News Service straipsnių rašytojas. Ilustracijai pasirinko Lietuvos valstybingumo simbolį, Vyties emblemą. Jo straipsnis pasirodė laikraščiuose su tokiomis antraštėmis kaip "Lithuanian Cen-

ter Saves Heritage".

Neaplenkė LTSC ir Chicagos lietuvius lankęs Knight Ridder News Service korespondentas iš Detroito.

Champaign *News - Gazette* dienraščiui padėjome greitai susisiekti su University of Illinois lietuviams studentais ir patirti jų nuomones apie Lietuvos įvykius. Taip, laikraštis kreipėsi į mus, Chicagoje, norėdamas ryšio su savo miesto gyventojais.

Nors toli nuo "fronto linijų" ar sprendimo centrų, jautėmės reikalingi ir džiaugėmės, galėdami patarnauti tiems, kurie savo reportažais padeda mums visiems.

Arūnas Zailskas

PAGERBĖ SENATORIŲ BRADLEY

Jungtinė pabaltiečių kilmės veikėjų organizacija, "New Jerseyans for Baltic Freedom", birželio 24 įteikė savo senatoriui Bill Bradley *Friend of the Baltics* atžymėjimą senatoriaus raštineje.

Pabaltiečių vardu žodį tarė organizacijos pirmininkas Priit Parming, o Loreta Stukienė ir Juris Blodnieks įteikė senatoriui stiklinę plakėtę su trijų tautų emblemom ir specialiu įrašu.

Šis atžymėjimas įteiktas, norint atsidėkoti senatoriui už jo paramą Pabaltijo tautoms JAV Senate. Dėkodamas už dėmesį, senatorius pagyrė organizaciją už veiklą, kad ji rūpinasi pateikti

informaciją apie padėtį Pabaltijo respublikose, ir pareiškė viltį, kad Lietuva, Latvija ir Estija veikia sulaukus nusipelnę nepriklausomybės. Senatorius žadėjo ir toliau darbuotis jų labui.

Senatorius yra pasiūlęs ir sponsoravęs įstatymus, prašant tiesioginės humnitarinės pagalbos Pabaltijui ir prašė prezidentą Bush pripažinti Pabaltijo respublikų vyriausybes. Jis taip pat yra prašęs Prezidentą atgaivinti senąsias Pabaltijo valstybių ir JAV prekybos sutartis, bet ne įjungti tų respublikų į bendrą sutartį su Sovietų Sąjunga, kad nebūtų pažeistos Pabaltijo valstybių suvereninės teisės.

SVEČIAS IŠ LIETUVOS

Vytautas Zenkus, Lietuvos Šaulių Sąjungos centro valdybos narys ir Šaulių muziejaus direktorius Kaune, grįždamas į Lietuvą, buvo sustojęs New Yorke. Vaclovo Butkio namuose Woodhavene New Yorko šaulių kuopa jam surengė priėmimą.

Svečią atlydėjo jo brolis Algirdas Zenkus, kuris yra Naujosios Anglijos Trakų rinktinės pirmininkas ir gyvena Worcester, Mass. Svečią pristatė NY šaulių kuopos pirmininkas Kęstutis K. Miklas ir jam įteikė su visų dalyvių parašais dr. Algirdo Budreckio monografiją "D. L. K. Algir-

das".

V. Zenkus papasakojo apie sunkų Sąjungos atkūrimą ir jos dabartinę veiklą. Anot jo, atsikurti nebuvo lengva, nes ir Sąjūdis į tai žiūrėjo skeptiškai. Kai kurie net šaipydavosi, sakydami: "Kokie jūs šauliai, kur jūsų šautuvai?"

Bet dabar padėtis pagerėjusi. Šauliai eina sargybą Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos būstinėje ir saugo parlamentą. Jie taip pat įtraukti į krašto saugumo žinybą.

Po pranešimo svečias maloniai atsakinėjo į klausimus. (kkm)

ŠIAURĖS ITALIJOJE DOMIMASI LIETUVA

Emilijos-Romanijos regiono, Šiaurės Italijoje, viceprezidentas Giannantonio Mingozzi spaudos konferencijoje Bolonijoje birželio 13 pranešė, kad Bolonijos universitetas nutarė suteikti Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui Vytautui Landsbergiui garbės doktorato laipsnį. Pasakė, kad Landsbergis gal būt spalio mėnesį atvyks į Boloniją priimti garbės doktorato.

Emilijos-Romanijos regiono delegacija birželio pradžioje su oficialiu vizitu lankėsi Lietuvoje, susitiko su Aukščiausiosios Tarybos pirmininku, kitais Lietuvos valdžios atstovais, su jais svarstė galimybes išplėsti Emilijos-Romanijos regiono ekonominius ir kultūrinius ryšius su Lietuva.

Delegacija betarpiškai susipažino su Lietuvos padėtimi, išsipareigojo informuoti Emilijos-Romanijos ir, apskritai, Italijos

visuomenę apie lietuvių tautos siekimus atstatyti visiškai nepriklausomybę ir apie Sovietų pastangas sutrukdyti nepriklausomybės atkūrimą. Visi delegacijos nariai vieningai pripažino

LIETUVIŲ KALBOS DIRVONUOSE

Išėivijoje praretėjo kalbininkų, jau senokai bene Chicagoje užgeso taip reikalingas žurnaliukas *Gimtoji kalba*. Profesoriai Pranas Skardžius ir Antanas Salyš jau persikėlė į kitą pasaulį. Vis dėlto kalbos reikalai nėra galutinai užmesti į kampą — jais rūpinasi ir atskiri tautiečiai, savo išsilavinimu kartais tolokai nuo humanitarinių mokslų.

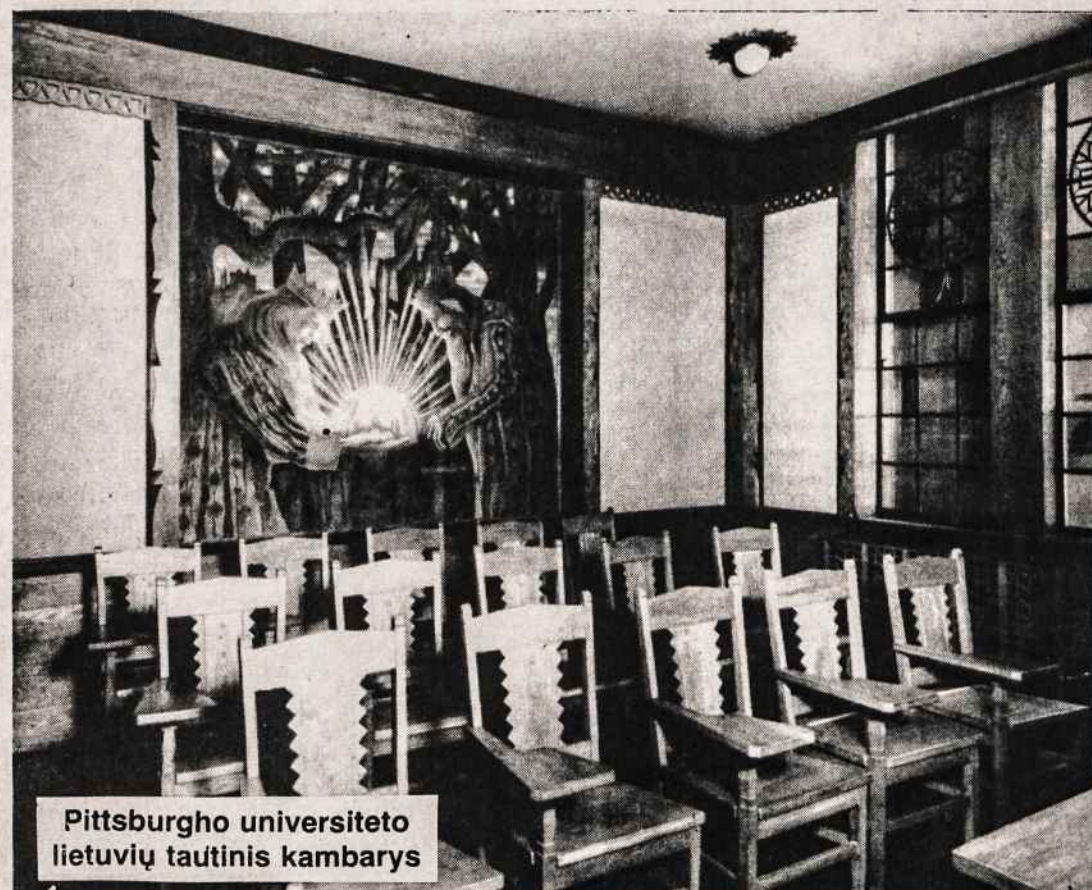
Vienas tokių savybėje besirūpinančių kalbos gerove yra Zenonas Juriš, statybinės inžinerijos įstaigos savininkas Great Neck, NY. Be išėivijos laikraš-

čių, Juriš gauna pluoštus spaudos iš Lietuvos. Ten ir pats ne kartą viešėjo.

Bendraudamas su į Šiaurės Ameriką atvykstančiais tautiečiais, Juriš neseniai pasiūlė jiems parsivežti į Lietuvą porą savo sudarytų terminų. Vietoj maikrobanginės krosnelės (microwave) Juriš siūlo vartoti *beliepsnę krosnelę*, o tą nelemtą buterbrodą ir jo ne visai tiksli pakaitalą sumuštini keisti į *suteptinį*.

Juriui ausį ar akį rėžia, girdimi ar skaitomi skoliniai iš svetimų kalbų, daugiausia anglų: bryfingas, bummas, skveriukas, šokiruoti... Neteiktinas nė statyboje pamėgtas karkasas (iš prancūzų carcasse — griaučiai), lyg nebūtų atitikmenų lietuvių žodyne.

Be abejo, yra ir daugiau išėivijoje tautiečių, kuriems, kaip ir Zenonui Juriui, svarbi lietuvių kalbos kultūra — čia reikalinga visų talka. (k.)



Pittsburgho universiteto lietuvių tautinis kambarys

Lietuvos kambario galinė siena su padidintu M.K. Čiurlionio paveikslu — Karalių pasaka. Visas kambarys įrengtas lietuviškame stiliuje.

A. A. ONAI RAUBIENEI

mirus, jos vyrą Joną, sūnus Rimą ir Vytautą, seserį Anelę, brolius Edvardą ir Romą nuoširdžiai užjaučia

A. Bagdonienė su šeima

DARBININKAS

NEW YORK

Administr. (718) 827-1351
Redakcija (718) 827-1352

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, išvyko savaitės atostogų į Connecticut valstiją pas kun. Zenoną Smilgą. Liepos 28 jis dalyvaus Nekalto Marijos prasiždėjimo seserų gegužinėje — piknike Putname.

Ši sekmadienį, liepos 28, Putname vyksta lietuvių diena — tradicinė vienuolyno šventė, piknikas, su plačia ir įvairia programa. Pasirodys ir Neringoje stovyklaujančios mergaitės su savo programa. Iš New Yorko vyksta autobusas, kurį organizuoja Marytė Šalinskienė - Šalins. Tel. 718 296 - 2244. Autobusas išvyksta 6:30 v.r. nuo M. Šalins laidojimo namų. Autobusas iš Putnamo išvyksta 5 v. popiet.

Į IV pasaulio lietuvių sporto žaidynes, kurios vyksta Lietuvoje liepos 27-rugpjūčio 4, iš New Yorko išvyko apie 100 sportininkų ir šiaip svečių. Išvyko įvairiom grupėm, kurios pasinaudojo įvairiais skrydžiais. Taip pat ir grįžta ne kartą, bet dauguma individualiai.

Pasaulio lietuvių sporto žaidynių reportažas per Laisvės Žiburio radiją bus duodamas rugpjūčio 11 d. laidoje.

Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, Darbininko vyr. redaktorius, yra pakviestas kaip garbės svečias dalyvauti IV pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, kurios vyksta liepos 27-rugpjūčio 4 Lietuvoje. Vyr. redaktorius dėl ankstesnių įvairių įsipareigojimų šioje sporto šventėje dalyvauti negalės.

Sigita Alksninytė, Irenos ir Vytauto Alksninių dukra, baigė Michigano universitetą, studijavo modernų mokslą — radijo muzikos transliavimą per radiją. Ją jau pakvietė dirbti viena Chicago radijo stotis. Tėvai jai liepos pradžioje buvo surengę mokslo baigimo puotą ir sukviėtę daug jaunimo į savo namus.

Loreta Stukienė redaguoja biuletinį "Americans For An Independent Lithuania". Biuletinis skleidžiamas visur, visi prašomi dalyvauti Lietuvos laisvinimo akcijoje. Ten ir surenkama tokios svarbios žinios, į kurias reikia kuo greičiausiai reaguoti. Akcijos biuletinio adresas: 6 Davis Ave., Kearny, N.J. 07032.

"ŽAIBAS" NR. 6 — MAISTO PRODUKTAI bus pristatyti Jūsų nurodytu adresu bet kur Lietuvoje: 10 sv. miltų, 10 sv. cukraus, 6 sv. ryžių, 29 oz. dežė persikų, 4 sv. valg. druskos, dežė ananasų, 2 dež. džiovintų slyvų, 2 dež. razinų, 64 oz. aliejaus, 1 dež. įvairių arbatų, 39 oz. pupelių kavos, 12 oz. kakavos. Pilna kaina \$100.00. Kreiptis: "ŽAIBAS", 9525 South 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457. Telef. 708 430-8090.

55 SV MAISTO PRODUKTŲ pristatome į namus LIETUVOJE: cukrus, ryžiai, mėsa, miltai, kondensuotas pienas, olandiškas sūris, šprotai, aliejus, razinos, riešutai, kava, arbata, prieskoniniai ir t.t. \$95. — ŠVENTINIS SIUNTINYS: kava, razinos, riešutai, šprotai, mėsa, šampanas, šokoladas dėžutėse, gėlės. \$65. — TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 1 - 312-436 - 7772.

Tėv. Artūras Stanislovas Paulauskas, OFM, jaunosios kartos pranciškonas, į kunigus įšventintas birželio 29 Salzburge, kur jis studijuoja teologiją, liepos 15 atskrido į Ameriką. Pirmiausia sustojo pranciškonų vienuolyne Brooklyne, čia apžiūrėjo vienuolyną, Kultūros Židinį, meno galeriją, aplankė ir didžiulius miesto muziejus. Iš čia išvyko į centrinį vienuolyną Kennebunkporte, kur bus jo primicijos. Taip pat aplankys ir kitus vienuolynus, įdomesnes bei žymesnes Amerikos vietas. Į Salzburgą studijų tęsti išskrenda rugpjūčio 15.

Lietuvių Rašytojų Sąjunga, kuri veikia Lietuvoje, per poetą Bernardą Brazdžionį, atsiuntė sveikinimo laišką Lietuvių Rašytojų Draugijai, kuri veikia Amerikoje ir kurios valdyba yra sudaryta New Yorke. Laiškė rašo, kad ir Lietuvoje dabar knygų išleidimas darosi vis kas kartą sunkesnis, popieriaus kainos pakilusios 10-15 kartų. Sąjunga ieško būdų, kaip pagreitinti knygų leidimą.

Vytautas Urbonas, agronomo Vaclovo Butkio anūkas, su žmona Vida, pasisvečiavę New Yorke apie pusę metų, liepos 23 išskrido atgal į Lietuvą.

Kun. Jonas Pakalniškis dar tebėra Long Island College liginėje: 5 aukštas, telefonas 718 780-2751. Jam daromi tyrimai, ar reikės daryti operaciją. Ši liginė yra Atlantic Ave., pačiame gale prie Brooklyno tilto.

Apreiškimo parapijos metinis piknikas šiemet bus rugsėjo 8, sekmadienį. Drauge bus paminėta ir Tautos šventė. Šventės proga bus pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Po jų organizuojamas piknikas Kultūros Židinio kieme. Jau dabar rengiami loterijos bilietai bei knygutės, nes pikniko metu bus pravaista loterija. Visi kviečiami iš anksto dalyvauti šiame ankstyvo rudens piknike, nes vasara šiemet karšta ir neleidžia piknikauti.

Olegas Juška, iš Lietuvos, buvęs Afganistano karo veteranas, ten sužeistas, atvyko aplankyti savo dėdės kun. Vytauto Palubinsko, Apreiškimo parapijos klebono.

Kun. Vytautas Palubinskas, Apreiškimo parapijos klebonas buvo išvykęs gydytis į Californiją, kur jam padaryta operacija. Jau yra grįžęs, eina savo pareigas ir toliau gydosi namie.

Ieškoma knyga: Barbaros Armonienės *Palik ašaras Maskvoje*, išleista 1965 m., lietuviška laida. Kas galėtų knygą parduoti ar kokiū kitokiū būdu perleisti, prašom skambinti ar rašyti Darbininko redakcijai.

Išnuomojamas kambarys moteriai Richmond Hill rajone. Kambarys duodamas nemokamai. Reikės padėti namų ruošoje keletą kartų savaitėje. Skambinti 718 848 - 3138.

Ieškoma nuolatinė prityrusi 18 mėnesių vaiko prižiūrėtoja Stamforde, CT. Duodamas atlyginimas ir privatus butas. Skambinti dėl informacijų (203) 975-8980, arba rašyti: Regina Vanderheyden, 118 Skyview Drive, Stamford, CT 06902.

Kun. Domininkas Valenti, gimęs ir užaugęs Brooklyne, Apreiškimo parapijos artumoje, gerai išmokęs lietuviškai, dabar profesoriauja Kauno kunigų seminarijoje, dėsto Šventą Raštą ir vokiečių kalbą. Šiuo metu yra atvykęs į Brooklyną aplankyti savo artimųjų. Svečiuojasi Apreiškimo parapijos klebonijoje. Liepos 18 jis apsilankė pranciškonų vienuolyne Brooklyne.

"Kario" žurnalo ateitis dar ir dabar lieka neiški. Buvo manoma jį perkelti į Lietuvą, bet ten padėtis dar nenusistovėjusi, nėra jokios garantijos, kad žurnalas galės normaliai išeiti. Bandydami "Europos Lietuvį" perkelti į Lietuvą nepasisėkė. Tai "Kario" ateitis dar kurį laiką lieka ta pati — jis neperkeliamas į Lietuvą.

DĖL NUOSAVYBIŲ ATGAVIMO LIETUVOJE

(atkelta iš 7 psl.)

pasmerkimo ir Lietuvos gyventojų demokratiniu keliu pakartotinai išreikštos valios, okupacija tebetęsiama. Lietuvoje tebesauvaliauja pusiau atvirai Kremliaus dirguojamos ir remiamos juodkepurų (juodųjų berečių) gaujos. 1990 m. kovo 11 d. seimo priimtasis Vasario 16-osios akto atnaujinimas Kremliaus tebeignoruojamas. Kaip Čekoslovakijos prezidentas Vaclav Havel neseniai viešai pareiškė: "Senojo imperialistinio mąstymo likučiai neskuba pasišalinti iš Sovietų Sąjungos".

Okupanto veiksmai skaudžiai užkerta kelią taikioms Lietuvos žmonių pastangoms į pilną nepriklausomybę, demokratiją, privatizaciją ir perėjimą į našesnę laisvos rinkos ekonominę sistemą.

Kol Lietuvos sienos tebėra Kremliaus kontroliuojamos, kol Lietuva neturi nepriklausomo emisijos banko savai valiutai tvarkyti, tol Lietuvos ūkis tebėra prirakintas prie kariškos komandos būdu tvarkomos sovietinės ekonomikos sistemos. Vis gilyn grimstant Sovietų Sąjungos ūkiui į ekonominę suirutę, kartu bedugnėn velkamas ir Lietuvos ūkis.

Lietuvos vyriausybė ir seimas tikisi, kad vis tik netolimoje ateityje pavyks nuo Sovietų Sąjungos kariškos komandos būdu tvarkomos ekonominės sistemos atsikabinti. Tam jau dabar Lietuvos vyriausybė ir seimas svarsto ir ruošia įstatymus, vedančius į privatizaciją ir laisvos rinkos ekonominę sistemą.

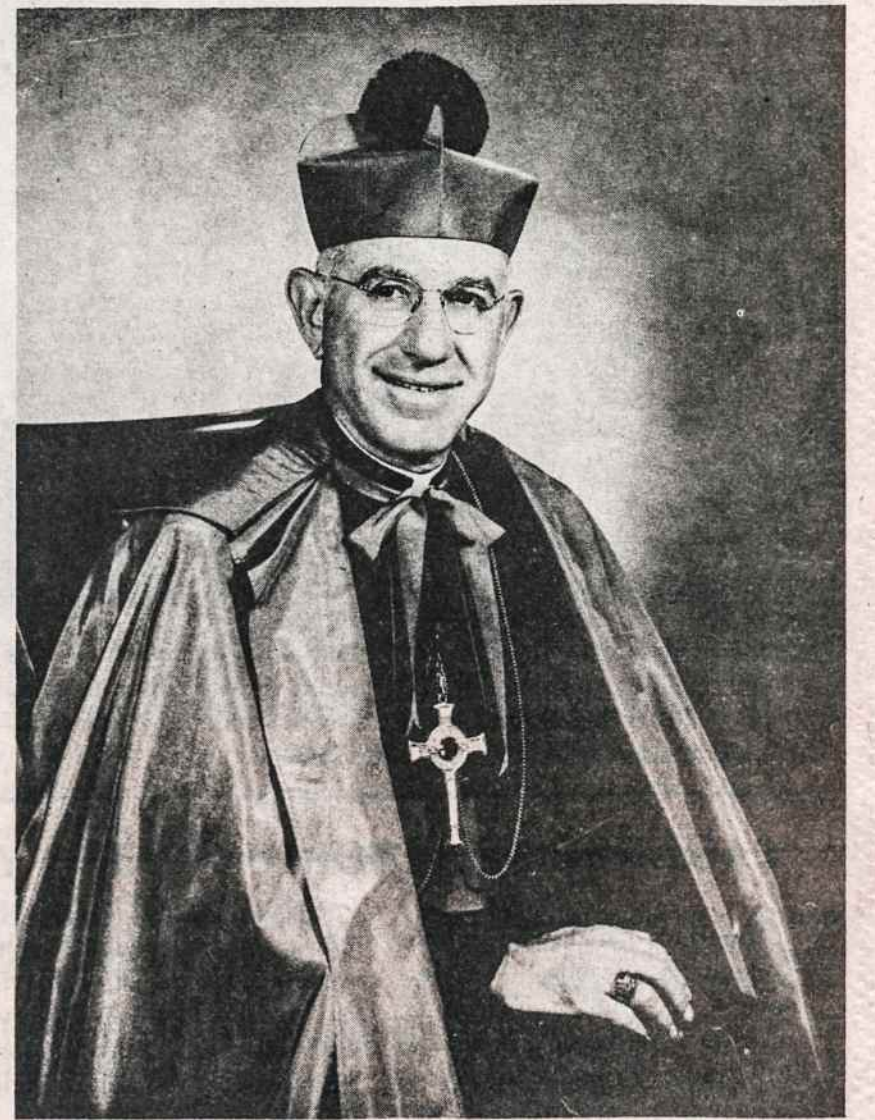
Lietuvoje vykstantys svarstymai ir planavimai rado atgarsį ir tarp užsienio lietuvių, kurie norėtų prisidėti prie Lietuvos ekonominės gerovės atstatymo savo santaupų investicijomis ir kitais būdais. Prie to ne vienas tikisi, kad, pagaliau, prieš pusimtį metų padarytos skriaudos, užgrobiančių ar jų tėvų sunkiai uždirbtą ar į paveldėtą nuosavybę, bus atitaisytos.

Perinant į laisvos rinkos pagrindų tvarkomą ekonominę sistemą, Lietuvos seimui teks išspręsti begaliniai daug sunkių problemų, surištų su žemės ūkiu ir bendrai nekilnojamo turto privatizacija, įskaitant ir nekilnojamo turto grąžinimą buvusiems savininkams Lietuvoje ir užsienyje gyvenantiems.

Dabar, kai Lietuvoje svarstomi nuosavybių grąžinimo projektai, ne vienas skuba į Generalinį Konsulatą New Yorke, norėdamas atnaujinti seno Lietuvos paso galiojimą arba išsiimti naują vietoje prarasto. Šios pastangos nereikalingos, nes teisė į nuosavybę ir pilietybę yra skirtingi dalykai. Nė vienoje civili-

Kun. Bruno Kruzas, buvęs ilgametis Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas Brooklyne, rugpjūčio gale persikelia gyventi į Apreiškimo parapijos kleboniją. Jis kunigus įšventintas 1938 birželio 6 d. Ilgą laiką buvo vikaru Apreiškimo parapijoje, gerai kalba lietuviškai. Iš ten buvo perkeltas klebonu į Šv. Jurgio parapiją. Ten jis apsirgo, jį ištiko paralyžius, paralyžavo kairiąją pusę. Reikalinga nedidelė globa. Brooklyno vyskupas paprašė Apreiškimo parapijos kleboną kun. V. Palubinską jį ten priimti, kad galėtų patogiai jaustis lietuviškoje aplinkoje.

Kiekvienas būkime lietuviškos spaudos platintojas, palaikytojas, nes spauda yra mūsų lietuviškos gyvybės ženklas.



Buvęs Brooklyno vyskupas Francis Mugavero.

MIRĖ BROOKLYNO VYSKUPAS FRANCIS MUGAVERO

Francis Mugavero, buvęs ilgametis Brooklyno vyskupas, nuoširdus lietuvių bičiulis, mirė liepos 12, ištiktas širdies priepuolio. Buvo 77 metų. Brooklyno vyskupiją valdė 22 metus.

Vyskupas buvo palankus lietuviams, ne kartą lankėsi pranciškonų vienuolyne, pašventino Kultūros Židinį, vienuolyną, spaustuvę. Dar nebūdamas vys-

kupu, o tarnaudamas Brooklyno vyskupijos kurijoje, jis mišias laikydavo Apreiškimo parapijoje. Taip gerai pažino lietuviškojo gyvenimo problemas.

Palaidotas liepos 17, trečiadienį, vyskupų kriptoje Douglaston, NY. Laidotuvėn vadovavo Philadelphiaus kardinolas A. Bevilacqua, velionio bičiulis, drauge dirbęs ilgą laiką Brooklyno vyskupijos kurijoje.

EISMO NELAIMĖJE ŽUVO TEODORA PENIKIENĖ

Teodora Penikienė, 82 metų, liepos 12, penktadienį, ėjo savo 87-ta gatve Woodhavene, N.Y. Automobilis, važiuodamas iš gretimo kiemo, ją užkludė ir mirtinai sužeidė. Buvo dar nuvežta į liginę, kur ji ir mirė.

Buvo pašarvota M. Šalins laidojimo namuose. Atsisveikinimas įvyko liepos 15, pirmadienio vakare. Maldas sukalbėjo kun. St. Raila. Į atsisveikinimą atsilankė vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir Tėv. Antanas Prakapas, OFM. Dalyvavo labai daug žmonių, netilpo net koplyčioje.

Liepos 16, antradienį, po mišių Apreiškimo parapijos bažnyčioje, velionė palaidota Cypress Hills kapinėse šalia anksčiau mirusio vyro Domo Peniko ir marčios Danutės.

Dideliame nuliūdime liko du sūnūs: Gerimantas ir Romualdas

NY Filatelistų draugija leidžia savo biuletinį. Biuletinio leidėjų štabas dabar yra New Yorke. Jį redaguoja Charles Matuzas. Jis drauge yra ir draugijos pirmininkas. Vicepirmininku yra Algirdas Ruzgas, išdininku ir biuletinio administratoriumi Vincent Alones, pardavimų vadovas Jerome J. Norton. Biuletinis leidžiamas tvarkingai, gražiai perrašomas mašinėle, surenkama daug įvairių žinių, daugiausia jų iš lietuviškos filatelijos, kaip Lietuvoje išleidžiami nauji pašto ženklai. Iliustruotas. Spausdinamas ofsetu. Draugija narių turi kituose miestuose ir net kituose kraštuose. Draugijos pirmininko adresas: Charles Matuzas, 107-33 117 St., Richmond Hill, N.Y. 11419.

NY Filatelistų draugija leidžia savo biuletinį. Biuletinio leidėjų štabas dabar yra New Yorke. Jį redaguoja Charles Matuzas. Jis drauge yra ir draugijos pirmininkas. Vicepirmininku yra Algirdas Ruzgas, išdininku ir biuletinio administratoriumi Vincent Alones, pardavimų vadovas Jerome J. Norton. Biuletinis leidžiamas tvarkingai, gražiai perrašomas mašinėle, surenkama daug įvairių žinių, daugiausia jų iš lietuviškos filatelijos, kaip Lietuvoje išleidžiami nauji pašto ženklai. Iliustruotas. Spausdinamas ofsetu. Draugija narių turi kituose miestuose ir net kituose kraštuose. Draugijos pirmininko adresas: Charles Matuzas, 107-33 117 St., Richmond Hill, N.Y. 11419.

NY Filatelistų draugija leidžia savo biuletinį. Biuletinio leidėjų štabas dabar yra New Yorke. Jį redaguoja Charles Matuzas. Jis drauge yra ir draugijos pirmininkas. Vicepirmininku yra Algirdas Ruzgas, išdininku ir biuletinio administratoriumi Vincent Alones, pardavimų vadovas Jerome J. Norton. Biuletinis leidžiamas tvarkingai, gražiai perrašomas mašinėle, surenkama daug įvairių žinių, daugiausia jų iš lietuviškos filatelijos, kaip Lietuvoje išleidžiami nauji pašto ženklai. Iliustruotas. Spausdinamas ofsetu. Draugija narių turi kituose miestuose ir net kituose kraštuose. Draugijos pirmininko adresas: Charles Matuzas, 107-33 117 St., Richmond Hill, N.Y. 11419.

"Kario" žurnalo naujas numeris, jau ketvirtas, renkamasis Darbininko spaustuvėje. Pasirodys rugpjūčio mėnesio gale.

su žmona Vida, keturios anūkės ir anūkas. Taip pat liko sesuo Jadvyga Dumčienė su šeima ir kiti giminės čia ir Lietuvoje. Velionės sūnus Gerimantas yra žinomas vaidinusių gamintojas, filmuotojas, fotografas. Jo nuotraukų daug yra buvę Darbininke.

Velionė buvo aktyvi lietuviškos visuomenės narė, dalyvavo organizacijose, lankė lietuviškus renginius. Sūnams Gerimantui ir Romualdai bei jų šeimoms ir visiems kitiems artimiesiems reiškiame užuojautą.

NAUJAS ŽAIBO NR. 10! 22 svarai (10 kg. skaniausių mėsos produktų: 3 kg. kapotas kumpis konservuose (6 dež.), 1 kg. liežuvis drebučiuose (3 dež.), 1 kg. vištia savo sultyse (3 dež.), 2 kg. file natūralioje plėvėje, 1 kg. lietuviškas skilandis, 1 kg. kiaulienos šoninė (šalto rūkymo), 1 kg. "Lietuviška" dešra. Pilna kaina — \$100.00. Kreiptis: "ŽAIBAS", 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430 - 8090.

NAUJAS "ŽAIBO" NR. 11! Miltų 10 sv., cukraus 10 sv., ryžių 6 sv., aliejaus 64 oz., 8 O'Clock pupelių kavos 39 oz., mėsos konservai: 2 dež. kumpio (1 kg), 2 dež. liežuvio drebučiuose (0.65 kg), 2 dež. vištienos savo sultyse (0.65 kg). Pilna kaina \$100.00. Bus pristatyta bet kurioje Lietuvos vietoje per 10 darbo dienų. "ŽAIBAS", 9525 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457 — tel. (708) 430 - 8090.

MĖSOS PRODUKTAI aukščiausios kokybės pristatomi į namus LIETUVOJE: medžioklinės deštelės, palendvica, dešros ir kt. \$95. — Mažesnis siuntinys \$68. — TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. 1-312-436-7772.